

AQSh

Σειρά: Πολιτικό Γραφείο ΚΕΑ

1.

Φάκελος 34: ημερομηνία πρώτου εγγράφου **29.2.1956** (04596)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Πρακτικά από τη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΕΑ, που πραγματοποιήθηκε στις 29.2.1956.

1ο έγγραφο: Πρακτικά από τη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΕΑ, που πραγματοποιήθηκε στις 29.2.1956.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

-Θέλω να ενημερώσω το Πολιτικό Γραφείο σχετικά με το ζήτημα των Ελλήνων. Ο Ζαχαριάδης έχει γίνει άνθρωπος ανυπόφορος και έχει δημιουργήσει μια εξαιρετικά τρομερή κατάσταση στο ΚΚ Ελλάδας. Μόνο τα αποδεικτικά στοιχεία λείπουν για το ότι είναι πράκτορας, γιατί όλη η δραστηριότητά του είναι τόσο εχθρική που έχει μετατραπεί σε έναν τρομερό δικτάτορα στο εσωτερικό του κόμματος. Στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚ Ελλάδας έχουν απομείνει μόνο δύο άτομα, εκείνος και ο Μπαρτζιώτας. Όλους τους υπόλοιπους τους έχουν εκδιώξει. Ο Ζαχαριάδης έχει γίνει αφέντης και έχει βάλει φωτιά σε όλο το κόμμα. Το εχθρικό του έργο έφτασε μέχρι στο σημείο να επισκεφθεί το μεγαλύτερο κέντρο των Ελλήνων προσφύγων στην Τασκένδη και με τις ίντριγκες του έχε προκαλέσει διχόνοιες στους κομμουνιστές και τους πρόσφυγες, προκάλεσε πόλεμο μεταξύ τους, σφάχτηκαν και ξυλοκοπήθηκαν σε τέτοιο βαθμό που η σοβιετική κυβέρνηση αναγκάστηκε να προβεί σε κατάλληλα μέτρα. Ο Ζαχαριάδης απέβαλε από το κόμμα δεκάδες μελών. Με αφορμή αυτή την κατάσταση και τα τεράστια λάθη του, μελετάται τώρα η δραστηριότητα του ΚΚ Ελλάδας και η στάση του Ζαχαριάδη. Από όλα αυτά προκύπτει ξεκάθαρα ότι πρόκειται για ένα λικβινταριστή και εχθρό του κόμματος. Γι' αυτό, αποφασίστηκε η σύσταση μιας κοινής επιτροπής των Ελλήνων κομμουνιστών συντρόφων που βρίσκονται σε άλλες χώρες, όπως στη ΕΣΣΔ, τη Ρουμανία κλπ., εκτός από εδώ σε εμάς, και εκεί τέθηκε το ζήτημα του Ζαχαριάδη. Τον Ζαχαριάδη τον κάλεσαν εκεί, αλλά εκείνος κράτησε στάση εχθρική, αντισοβιετική και έφτασε στο σημείο να πει, εσείς δεν γνωρίζετε καθόλου πώς έχει η κατάσταση, κάνετε λάθος και φυσικά θα έρθει ο καιρός που εγώ θα αποκατασταθώ, όπως αποκαταστάθηκε ο Μπέλα Κου. Εν ολίγοις, δεν παραδέχτηκε κανένα από τα σφάλματά του.

Την εμπόλεμη κατάσταση στην Ελλάδα την παρουσίασε, όπως ήδη γνωρίζετε. Δηλαδή, σύμφωνα με τον ίδιο, δεν έσφαλλε εκείνος και οι φίλοι του, αλλά ο Σιάντος, ενώ στο τέλος είπε ότι ο πόλεμος χάθηκε, επειδή δεν τους δόθηκαν επαρκείς προμήθειες. Όσον αφορά τη Γιουγκοσλαβία, είπε, δεν είμαστε εμείς οι ένοχοι που διαλύθηκαν οι σχέσεις, έμμεσα έκανε υπαινιγμό ότι για το ζήτημα αυτό είναι υπεύθυνη η Σοβιετική Ένωση και ότι το ζήτημα της Γιουγκοσλαβίας είχε σοβαρές επιπτώσεις στο ελληνικό ζήτημα. Ακόμη και για το θέμα της Βορείου Ηπείρου δεν αναγνωρίζει το σφάλμα του, υποστηρίζοντας ότι η δήλωση στην οποία προέβη ήταν δικαιολογημένη για την τότε χρονική στιγμή.

Τώρα προέκυπτε το ζήτημα της απομάκρυνσής του από το ΚΚ Ελλάδας. Η γνώμη της επιτροπής ήταν ο ίδιος να υποβάλει την παραίτησή του. Μετά την αντίσταση που πρόβαλε, παραιτήθηκε μαζί με τον Μπαρτζιώτα, ο οποίος πήγαινε με τα νερά του. Και οι δύο απείλησαν την επιτροπή λέγοντας, αργότερα θα δώσετε λόγο γι' αυτό. Δεν εξέφρασαν καμία κουβέντα ευγνωμοσύνης για τα κόμματα και τις αδελφές χώρες που τους κράτησαν και τους προστάτευσαν. Μετά από αυτό ζήτησε να συναντηθεί με τον Χρυστοσόφ. Τι θα

γίνει μαζί του θα το δούμε αργότερα. Είναι πλέον γνωστό ότι και οι δύο, Ζαχαριάδης και Μπαρτζιώτας, αποβλήθηκαν από την ηγεσία του ΚΚ Ελλάδας και για την επίλυση αυτού του ζητήματος θα συγκληθεί σίγουρα κάποιο συνέδριο από τους Έλληνες συντρόφους. Αλλά, η κατάσταση παρουσιάζεται χειρότερη για το ΚΚ Ελλάδας, ειδικά μέσα στην Ελλάδα, που στην ηγεσία βρίσκεται ο Γούσιος. Το βασικό ζήτημα αυτή τη στιγμή είναι ο Ζαχαριάδης να διακόψει τις σχέσεις με το κόμμα εντός της Ελλάδας.

2.

Φάκελος 54: ημερομηνία πρώτου εγγράφου **9.10.1956** (04603)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Πρακτικά από τη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΕΑ, που πραγματοποιήθηκε στις 9.10.1956, σχετικά με την επίσκεψη στην Κίνα και τις συναντήσεις που είχε εκεί ο σύντροφος Ενβέρ Χότζα με τον Μάο και απεσταλμένους των άλλων κομμουνιστικών κομμάτων και τις συζητήσεις που είχε μαζί τους για διάφορα ζητήματα, όπως για τις σχέσεις της Αλβανίας με την Ελλάδα, τη Γιουγκοσλαβία και την κατάσταση στην Πολωνία.

(4610) Συναντηθήκαμε επίσης και με τον Έλληνα απεσταλμένο, τον Παρτσαλίδη. Εκείνος είχε αλλάξει τελείως και πλέον ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής.

(4611) Όταν πήγαμε στη Μόσχα ο Σουσλόφ μας ειδοποίησε ότι ήθελε να μας μιλήσει. Το βασικότερο ζήτημα που ήθελε να συζητήσουμε ήταν οι σχέσεις μας με την Ελλάδα. Μας είπε ότι η Ελλάδα προσπαθεί να έρθει πιο κοντά σε εμάς και τελευταία πήγε στη Σοβιετική Ένωση ένας πληρεξούσιος βουλευτής, αντιπρόσωπος της ελληνικής κυβέρνησης. Μεταξύ άλλων πρότεινε η Σοβιετική Ένωση να βοηθήσει την Ελλάδα σχετικά με το ζήτημα της Κύπρου στον ΟΗΕ, ενώ ταυτόχρονα να μεσολαβήσει στην αλβανική κυβέρνηση ώστε και εκείνη να βοηθήσει την Ελλάδα για το ίδιο ζήτημα. Εμείς, είπε ο Σουσλόφ, προτείναμε στους Έλληνες να μιλήσουν οι ίδιοι απευθείας με τους Αλβανούς, να έρθουν σε επαφή μαζί τους για να ζητήσουν βοήθεια. Εκείνος είχε πει, εμείς θα βελτιώσουμε τις σχέσεις με την Αλβανία, παρά τις διεκδικήσεις και παρόλο που βρισκόμαστε σε εμπόλεμη κατάσταση μαζί τους. Από την άλλη, σύμφωνα με τον Σουσλόφ, η απελευθέρωση των αιχμαλώτων πολέμου από την πλευρά μας και η υποστήριξη στο ζήτημα της Κύπρου θα συμβάλει στη βελτίωση των σχέσεων με την Ελλάδα.

Στη συνέχεια ο Σουσλόφ μας ρώτησε πώς είναι οι σχέσεις μας με την Ελλάδα και ποια είναι η γνώμη μας σχετικά. Τους είπαμε πώς έχουν τα πράγματα με την Ελλάδα. Του αναφέραμε τις μέχρι στιγμής προκλήσεις, του είπαμε ότι το πρόβλημα με την Ελλάδα δεν είναι η εμπόλεμη κατάσταση. Αυτό εμείς το έχουμε αιτιολογήσει με το επιχείρημα ότι ήταν ο κατακτητής και τα ανδρείκελά του που κήρυξαν πόλεμο στην Ελλάδα και όχι ο αλβανικός λαός. Ο αλβανικός λαός αντιτάχθηκε στην επίθεση κατά της Ελλάδας και υπάρχουν αποδείξεις γι' αυτό. Αλλά το κύριο θέμα στις σχέσεις με την Ελλάδα, του είπαμε, είναι αυτό των διεκδικήσεων σχετικά με τη Βόρειο Ήπειρο. Γνωρίζετε τη θέση μας σχετικά με αυτό το θέμα, του είπα. Παρόμοια είναι και η κατάστασή μας με τους Ιάπωνες, είπε ο Σουσλόφ. Εκείνοι επίσης διεκδικούν κάποια από τα νησιά μας, αλλά αυτό δεν μας εμποδίζει καθόλου να έχουμε ομαλές διπλωματικές σχέσεις μαζί τους. Έτσι και οι Έλληνες μπορεί να θέλουν να πάρουν όχι μόνο τη λεγόμενη Βόρειο Ήπειρο, αλλά και όλη την Αλβανία, γνωρίζουν ωστόσο ότι αυτό δεν μπορούν να το καταφέρουν.

Του είπαμε ότι όσον αφορά την Κύπρο είμαστε σύμφωνοι να βοηθήσουμε την Ελλάδα, γιατί πρόκειται για ένα δίκαιο θέμα αρχής, γι' αυτό θα υπερασπιστούμε τους Έλληνες στον ΟΗΕ. Έπειτα, του είπα, στον ΟΗΕ εμείς θα πράξουμε όπως και εσείς. Το θέμα είναι ότι, σε περίπτωση που οι Έλληνες ανακτήσουν την Κύπρο, τα ελληνικά εθνικιστικά και

σοβινιστικά στοιχεία, μεθυσμένες, θα αρχίσουν αμέσως την εκστρατεία για τη Βόρειο Ήπειρο. Ο Σουσλόφ μας συμβούλεψε να κάνουμε προσπάθειες για να συνάψουμε διπλωματικές σχέσεις με την Ελλάδα, γιατί όσον αφορά τη Βόρειο Ήπειρο δεν θα πετύχουν ποτέ, και ας τη ζητούν.

Μετά μας συμβούλεψε να σκεφτούμε άλλους τρόπους επαναπροσέγγισης με τους Έλληνες. Για παράδειγμα, είπε, γράψτε καλά σχόλια στις εφημερίδες σας για τον ελληνικό πολιτισμό, γεγονός που θα επηρεάσει αρκετά τους Έλληνες διανοούμενους που ασκούν σημαντική επιρροή στην ελληνική κοινή γνώμη. Στη συνέχεια, μας είπε να κάνουμε προσπάθειες για να συνάψουμε διπλωματικές σχέσεις με τους Έλληνες, ανεξάρτητα από το τι σκέφτονται εκείνοι.

Χατζί Κρόι
σφραγίδα

3.

Φάκελος 2: ημερομηνία εγγράφου 20.5.1950 (03423)

Επιστολή του Πέτρο Πάπι στον Μπεντρί σταλμένη στις 20 Μαΐου 1950. Ενημερώνει για την αποστολή τυπογραφικού υλικού για την ΚΕ του ΕΚΑ από το Βουκουρέστι και τα προβλήματα που προέκυψαν.

Σύντροφε Μπεντρί,

Πριν καιρό ο σύντροφος Κριστάκ Ομποτάρι, ο οποίος τώρα εργάζεται στο Βουκουρέστι, συζήτησε τηλεφωνικώς με τον γραμματέα "II" αυτής της Πρεσβείας, τον σύντροφο Γκάκο Μμπρόγια, και του είπε ότι σύντροφοι της ελληνικής δημοκρατικής σύνταξης είχαν παρουσιαστεί σ' αυτόν και τον είχαν ρωτήσει σε ποιούς Αλβανούς συντρόφους να απευθυνθούν στο Βουκουρέστι, για να στείλουν τυπογραφικό υλικό στην ΚΕ του Κόμματός μας. Ο σύντροφος Κριστάκ τους είχε συστήσει την Πρεσβεία μας εδώ και τους είχε πει να συναντηθούν ή μαζί μου ή με τον σύντροφο Τάκη.

Μετά από λίγες μέρες, αφού έγινε αυτή η συζήτηση, ήρθε στην Πρεσβεία μας ένας Έλληνας σύντροφος, ο οποίος διαμένει περισσότερο στο Βουκουρέστι και εμείς τον γνωρίζουμε. Αυτός μας έφερε είκοσι κιλά περίπου τυπογραφικό υλικό, σε διαφορετικά δέματα. Μάς είπε ότι τέτοιο υλικό θα έρχεται συνέχεια, δύο με τρεις φορές τον μήνα. Για διεύθυνση αποστολής μάς είπε την ΚΕ του Κόμματός μας. Εμείς, θεωρώντας ότι η ΚΕ του Κόμματός μας είναι ενήμερη, δεν ζητήσαμε κάποια σχετική διευκρίνιση, ρωτήσαμε μόνο για τον προορισμό του υλικού, όπως και για το εάν θα έρχεται συνέχεια τέτοιο υλικό ή μόνο γι' αυτή τη φορά. Αυτός απάντησε ό, τι είπαμε παραπάνω. Εμείς στείλαμε το υλικό και ελπίζουμε να το έχετε λάβει. Στη συνέχεια, μας έφεραν δύο μικρά δέματα, τα οποία ακόμα δεν τα έχουμε στείλει, αλλά θα τα στείλουμε.

Τώρα, το ζήτημα είναι, να εξακολουθούμε να στέλνουμε αυτά που μας φέρνουν οι Έλληνες σύντροφοι ή όχι. Σας κάνω την ερώτηση αυτή για όσα έχουμε γράψει παραπάνω, επειδή εμείς δεν έχουμε κάνει καμία παραγγελία και ούτε έχουμε ενημερωθεί από την ΚΕ του Κόμματός μας, ούτε από το Υπουργείο Εξωτερικών μας. Γι' αυτό, σας παρακαλούμε να μας δια φωτίσετε προς αυτή την κατεύθυνση. Για το ζήτημα αυτό εγώ δεν έχω ενημερώσει το Υπουργείο και βρήκα πιο λογικό να απευθυνθώ σ' εσάς.

Επί της ευκαιρίας, θα σας πω και για τα άλλα δέματα, για τα οποία μιλήσαμε όταν ήσασταν εδώ. Εκείνα εξακολουθούν να μας έρχονται και εμείς τα στέλνουμε. Μόνο ένα πράγμα δεν έχει γίνει, να στέλνεται ακριβώς ο αριθμός των δεμάτων, και αυτό εξαιτίας του ελέγχου που πρέπει να γίνεται. Όσον αφορά τα δέματα, θα ήθελα να σου γνωστοποιήσω και ένα άλλο ζήτημα. Όταν ήρθε ο σύντροφος Γκόγκο, εκτός απ' αυτά τα δέματα που στέλνονται σε μας στην Πρεσβεία, στέλνονται κάποια και σ' εκείνον. Τα δέματα αυτά, κατά τη γνώμη μας, πρέπει να είναι τα ίδια, προερχόμενα από διαφορετικές κατευθύνσεις.

Αλλά, μετά την αναγκαστική προσγείωση του αεροπλάνου στο Βελιγράδι εκείνα που προορίζονται για τον σύντροφο Γκόγκο δεν αποστέλλονται άλλο από εδώ, αλλά από κάποια άλλη κατεύθυνση (ίσως μέσω θαλάσσης). Αυτά περισσότερο για ασφάλεια, εφόσον το αεροπλάνο τώρα προσγειώνεται στο Βελιγράδι.

Γνωρίζοντας ότι αυτά πηγαίνουν συστημένα για την ΚΕ, πολλές φορές δεν συνοδεύονται, χάρη που τώρα κάτι τέτοιο είναι αδύνατο, εφόσον, όπως γνωρίζετε, οι Γιουγκοσλάβοι φασίστες δεν μας δίνουν βίζες ούτε για τους διπλωματικούς ταχυδρόμους.

Σχετικά με τα παραπάνω, σας παρακαλούμε να μας καθοδηγήσετε για το πώς να πράξουμε.

Βουδαπέστη, 20.5.1950

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Π. Πάπι

4.

1961 Φάκελος 1:

Αναφορά σχετικά με την ελληνική αποστολή στο 4ό Συνέδριο του ΚΕΑ. Εκτενή κριτική στη στάση του Παναγιώτη Δημητρίου.

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

Από τη στάση, τη δράση και τις συζητήσεις που ο Έλληνας αντιπρόσωπος Παναγιώτης Δημητρίου είχε μαζί μου και με άλλους, πείστηκα απόλυτα ότι ήρθε εδώ όχι σαν φίλος για να χαιρετήσει το Κόμμα και το Συνέδριο, αλλά ήρθε σαν κατάσκοπος με ειδική αποστολή.

Όσον αφορά τις συνομιλίες που είχε μαζί μου, τις εστίασε στα ακόλουθα θέματα:

1) Ο αγώνας για την ειρήνη

Κατά τη γνώμη του η ειρήνη μπορεί να διασφαλιστεί μόνο αν υλοποιηθεί η πρόταση των Σοβιετικών για τον γενικό και πλήρη αφοπλισμό και αυτό, στις τρέχουσες συνθήκες, είναι απολύτως εφικτό. Εκτεταμένες μάζες, είπε, συμμετέχουν στο κίνημα ειρήνης κλπ.. Όλη η ομιλία του για την ειρήνη είχε ως σκοπό να αναδείξει τον Σοφοκλή Βενιζέλο, ο οποίος αγωνίζεται ενεργά για την ειρήνη και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας τον έχει προσεγγίσει και κάνει μαζί του πολιτική. Συνεπώς, μου είπε, ας προσβάλλουν και ας κατηγορούν τον Βενιζέλο, όπως κάνετε εσείς και όπως μίλησε ο σύντροφος Ενβέρ στην έκθεσή του, αυτό δεν εξυπηρετεί τη γενικότερη πολιτική ειρήνης, αλλά απομακρύνει αυτά τα άτομα και τα οδηγεί στους κόλπους του ιμπεριαλισμού. Όταν του είπα, μπορείτε να κάνετε πολιτική με τον Βενιζέλο, αλλά δεν μπορείτε να κάνετε πολιτική σε βάρος των συνόρων μας και δεν το επιτρέπουμε, εκείνος έσπευσε να μου πει, εσείς δεν αντιλαμβάνεστε ότι ο Βενιζέλος έχει κάνει ένα βήμα προς τα εμπρός, δεν απαιτεί την προσάρτηση της Βορείου Ηπείρου, αλλά αυτονομία εντός του αλβανικού κράτους και αυτό δεν είναι κακό. Άρχισα να του λέω σχετικά και εκείνος μου είπε, εγώ δεν έχω καμία ανάγκη από θεωρία και ιστορία, γιατί τα γνωρίζω, εσείς αντιλαμβάνεστε τα πράγματα πολύ κοντόφθαλμα.

2) Για τον σύντροφο Ενβέρ

Όταν είδε την εκδήλωση των Τιράνων και τον μεγάλο ενθουσιασμό, τις ζητωκραυγές για τον σ. Ενβέρ, μου είπε, δεν είναι καλά έτσι. Πρέπει να υπάρχει συμπάθεια για τον ηγέτη, αλλά όχι τόσο, η αγάπη στο πρόσωπό του πρέπει να κινείται μέσα στα όρια του μαρξισμού, διαφορετικά τροφοδοτείται η προσωπολατρία, με αποτέλεσμα εκείνος να μπορεί να κάνει ό,τι θέλει και να μην τολμήσει κανείς να τον επικρίνει. Ο Στάλιν ήταν μεγάλος, μου είπε, και συνειδητοποιείς ότι δεν μπορεί να υπάρξει καμία αναλογία, και πάλι έκανε σοβαρά λάθη. Εάν τον Τίτο δεν μπορούσαν να τον απομακρύνουν από την εξουσία, αυτό γίνεται μόνο και μόνο επειδή καλλιέργησε την προσωπολατρία. Άρχισα τότε να του μιλάω για τον ρόλο του συντρόφου Ενβέρ και για ποιο λόγο έχει κερδίσει αυτή την αγάπη, άρχισα να του αναφέρω κάποιες σημαντικές ιστορικές στιγμές στη διάρκεια του πολέμου και μετά τη λήξη αυτού, αλλά με διέκοψε λέγοντας, αυτό δεν σημαίνει τίποτα, οι άνθρωποι κάνουν λάθη, γι' αυτό πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί. Το Κόμμα μας υπέστη τέτοια ζημιά, είπε, επειδή καλλιεργήθηκε η προσωπολατρία του Ζαχαριάδη.

3) Για τον ρεβιζιονισμό:

Αναφέρεστε πολύ στον ρεβιζιονισμό, αλλά μην ξεχνάτε ότι και ο δογματισμός και ο σεχταρισμός είναι εξίσου επικίνδυνοι. Το κόμμα μας υπέστη σοβαρές ζημιές, επειδή επί δέκα συνεχόμενα έτη την κυρίευσε ο δογματισμός και ο σεχταρισμός, γι' αυτό πρέπει και

αυτό να το λάβετε υπόψη. Εγώ του είπα ότι , ακόμη και στη Δήλωση της Μόσχας ο ρεβιζιονισμός αναφέρεται ως ο βασικότερος κίνδυνος. Εκείνος μου είπε, καλά, καλά, κάντε όπως το καταλαβαίνετε. Εγώ του είπα, ναι το καταλαβαίνουμε ότι πρέπει να ξεσκεπαστούν μέχρι τέλους. Φυσικά, μου είπε στη συνέχεια, αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες της κάθε χώρας και του κάθε κόμματος, εγώ δεν γνωρίζω ποια είναι η κατάστασή σας.

4) Για τη Λιρί Μπελισόβα:

Μόλις ήρθε την πρώτη ημέρα έμμεσα προσπάθησε να φέρει τη συζήτηση σε αυτή, λέγοντας, συναντήθηκα σε ένα συνέδριο της μακεδονικής νεολαίας με μια αλβανική αντιπροσωπεία, η οποία είχε εκπρόσωπο μια κοπέλα που τα μάτια της δεν ήταν υγιή. Του είπα, δεν γνωρίζω, επειδή πολλές αντιπροσωπείες έχουν εκπροσωπηθεί από κορίτσια. Δεν θυμάμαι το όνομα, μου είπε. Εγώ πέρασα στο επόμενο θέμα συζήτησης. Ωστόσο, μου είπε, ενδιαφέρομαι να μάθουμε ποιο είναι αυτό το κορίτσι, το οποίο, κατά τη γνώμη του, θα πρέπει να είναι στέλεχος στην Κεντρική Επιτροπή της Νεολαίας ή του Κόμματος.

Αφού άκουσε την έκθεση του συντρόφου Ενβέρ, με την οποία ξεσκέπαζε τη δράση της Λιρί Μπελισόβα, στη συνέχεια άρχισε να μου μιλάει πιο ανοιχτά, και με ρώτησε γιατί δεν έχει προσκληθεί στο Συνέδριο, σύμφωνα με τους κανόνες οργάνωσης θα έπρεπε να είναι παρούσα. Εκείνη την έχει εκλέξει το Συνέδριο, οπότε έχει το δικαίωμα να έρθει, να παραθέσει τις απόψεις της και το Συνέδριο να κρίνει, έτσι κάνουν όλα τα κομμουνιστικά κόμματα. Αν και εγώ του απάντησα, και πάλι το βράδυ όταν δειπνούσαμε στο Dajt, μιλούσε με τον Abli Dibra στα ρωσικά και τον ρώτησε γιατί δεν έχει προσκληθεί η Λιρί Μπελισόβα στο Συνέδριο και ό, τι είχε αναφέρει νωρίτερα σε μένα. Και από τον Adli πήρε την ίδια απάντηση, αλλά δεν του άρεσε.

Κάποια στοιχεία για τη δραστηριότητά του

Στην αρχή ήταν συνοδευμένος κυρίως από τον Πρόεδρο της βουλγαρικής αντιπροσωπείας, αλλά μετά από δύο ή τρεις ημέρες συναντιόνταν πολύ με τα μέλη των αντιπροσωπειών της Ρουμανίας και της Πολωνίας, και στη συνέχεια κατά κύριο λόγο με το μέλος της αντιπροσωπείας της Τσεχοσλοβακίας. Ο τελευταίος συχνά ερχόταν και τον έπαιρνε από κει που έτρωγε. Μετά από κάθε συνάντηση, συναντιόταν και με άλλες αντιπροσωπείες, ειδικά με το μέλος της τσεχικής αντιπροσωπείας. Έχει συζητήσει πολλές φορές με τον Νορβηγό αντιπρόσωπο και ενδιαφέρθηκε πολύ να συναντηθεί με την αντιπροσωπεία της Ταϊλάνδης, της Βιρμανίας και της Ιαπωνίας. Με αυτούς, απ' όσο γνωρίζω, δεν κατάφερε να συναντηθεί, επειδή του ξέφυγαν από τους διερμηνείς αυτών των αντιπροσωπειών. Τις τελευταίες ημέρες , όταν έφυγε από το Συνέδριο, συναντιόταν κυρίως με μέλος της αντιπροσωπείας της Μογγολίας, ο τελευταίος πήγαινε στο δωμάτιο του, πήγαιναν περίπατο και συζητούσαν διεξοδικά.

Μια ημέρα πριν από τη συνάντηση με τον σύντροφο Μεχμέτ, συναντήθηκε με τον Γκόγκο Νούσι και του είπε ότι, όταν μίλησε ο Seit Bushati, ο αντιπρόσωπος του Αργυρόκαστρου, και είπε ότι δεν μπορούν να διαπραγματευτούν τα σύνορά μας, άρχισε να λέει στον σ. Γκόγκο, με τον Βενιζέλο κάνουμε πολιτική. Αφού τον κάλεσε ο σ. Μεχμέτ και μίλησε μαζί του (η συνομιλία είναι γνωστή), μαζί μου δεν ξανα συζητήσε αυτά τα θέματα. Κλείστηκε στο δωμάτιο, έγραφε επιστολές και τις έδινε στις αντιπροσωπείες. Τον επισκέπτονταν συχνά ο Μογγόλος και ο Τσέχος, και αρκετές φορές συναντήθηκε με τον αντιπρόσωπο της Τσεχοσλοβακίας τον Μπαράκ και μετά τη συζήτηση που είχε μαζί του εμένα μου είπε ότι συζήτησε για να φύγει με το αεροπλάνο τη Δευτέρα, ενώ, όπως είναι γνωστό, την Πέμπτη το βράδυ ήρθε ο Τσέχος, τον πήρε κατά μέρος, του δίνει το αεροπορικό εισιτήριο για τη Μόσχα και εκείνος άρχισε να ετοιμάζεται για να μεταβεί στη Μόσχα. Την επόμενη μέρα, μισή ώρα πριν την αναχώρηση, ήρθε στο Dajt ο αντιπρόσωπος της Μογγολίας, τον παίρνει κατά μέρος και μιλάει μαζί του. Αφού τελείωσαν, μου είπε ότι ήρθε διαταγή από την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός του να πάει στη Βουδαπέστη, γι' αυτό έπρεπε να πάμε να κόψουμε το εισιτήριο. Εγώ του είπα, σήμερα δεν έχει αεροπλάνο για τη Βουδαπέστη. Τότε του είπε ο Μογγόλος, πάνε στο πρακτορείο, κόψε το εισιτήριο, γιατί θα

έρθει το αεροπλάνο. Εάν σου φέρουν εμπόδια, τηλεφώνησε μου στο Dajt. Στο πρακτορείο του έκοψαν το εισιτήριο αμέσως και πλήρωσε με τα χρήματα που του είχε δώσει ο Μογγόλος. Επιστρέψαμε στο Dajt, μίλησε και πάλι με τον Μογγόλος και στη συνέχεια έφυγε.

Από τις συζητήσεις του, από την κακόβουλη θέση του στο Συνέδριο, από το ότι, όταν μιλάμε για τα σύνορά μας δεν επικροτεί, από το ότι προστατεύει τον Βενιζέλο κ.λπ., είναι προφανές ότι αυτός ήταν προβοκάτορας και πράκτορας.

Ο συνοδός
Τσάβο Σπύρο

5. και 6. και 7. και 8. και 9.

1961 Φάκελος 2:

1ο έγγραφο: Αναφορά σχετικά με τις συναντήσεις του Βάγγο Μπότσκα με τον Γιώργο Αργυρόπουλο που πραγματοποιήθηκαν 12 και 13 Ιανουαρίου 1961. Στην πρώτη συνάντηση ο Γιώργος Αργυρόπουλος ενημέρωσε για την ανάλυση των αποφάσεων της 13ης Ολομέλειας που επρόκειτο να κάνει στα Τίρανα, ζήτησε να ενημερωθεί η Δίνκα Πόποβσκα σχετικά με τον σύζυγό της, ζήτησε να μάθει σχετικά με τον Γιάννη Φωτάκη. Στη δεύτερη συνάντηση ενημέρωσε ότι έχει εγκριθεί βίζα για τη Ρουμανία του Αχιλλέα Πετσίνι, ο οποίος σπουδάζει στα Τίρανα, και άλλα ζητήματα των προσφύγων.

Πληροφορίες

Σχετικά με τη συνάντηση του ιντρούχτορα Βάγγο Μπότσκα με τον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ στις 12 και 13 Ιανουαρίου 1961

Σε αυτές τις συναντήσεις ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ Γιώργος Αργυρόπουλος έθιξε τα εξής ζητήματα:

- 1) Ενημέρωσε ότι θα αναλύσει με την οργάνωση των Τιράνων τις αποφάσεις της 13ης Ολομέλειας και πρόσθεσε, αν υπάρχει η δυνατότητα θα ήταν καλά να κάνω ανάλυση και στην Κορυτσά, αν και γνωρίζω ότι είστε πολύ φορτωμένοι με τις εργασίες του Συνεδρίου κλπ..
- 2) Ζήτησε, αν είναι δυνατόν, να ενημερωθεί η Δίνκα Ποπόβσκα, η οποία κατοικεί στο χωριό Βερνίκ της Κορυτσάς, σχετικά με την απάντηση που στάλθηκε από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, για το αίτημά της να της δώσουν πληροφορίες για τον σύζυγό της. Η απάντηση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ είναι ότι ο σύζυγός της, Βασίλης Ποπόφσκι από το Βερνίκ, συγκαταλεγόταν μεταξύ των δυνάμεων του ΕΛΑΣ το 1943-1944 και το 1946 στον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας, όπου ήταν διοικητής λόχου του 14ου συντάγματος, και στις μάχες το 1948 στον Γράμμο, αφού είχε τραυματιστεί σοβαρά, μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο της Κορυτσάς, όπου και πέθανε.
- 3) Ρώτησε τι συμβαίνει με τον Ιωάννη Φωτάκη, τον οποίο έχουν στείλει στην Κρούγια. Εάν πρόκειται για κάποιο σοβαρό θέμα, ήθελε να μάθει για να έχουν υπόψη και εκείνοι τη θέση να κρατήσουν ως κόμμα. Για το ζήτημα αυτό του προτείναμε να συζητήσει με τον υπεύθυνο για τους πρόσφυγες, ο οποίος του είχε εξηγήσει αργότερα, αλλά αυτός, επειδή δεν έμεινε ικανοποιημένος από την απάντησή του, είχε κοκκινίσει και είχε

θυμώσει λέγοντας ότι αυτό το ζήτημα θα το διευθετήσει με τους από πάνω και ότι τον Γιάννη Φωτάκη θα τον πάρει μαζί του στο Φίερι.

Στη δεύτερη συνάντηση ζήτησε να ενημερωθεί από το Κόμμα για τα παρακάτω ζητήματα:

- 4) Ενημέρωσε ότι στον Αχιλλέα Πετσίνι, ο οποίος σπουδάζει στο τελευταίο έτος στο Πανεπιστήμιο των Τιράνων, έχει έρθει η βίζα του για να πάει στη Ρουμανία, όπου βρίσκονται όλοι οι συγγενείς του. Είπαμε στον αντιπρόσωπο ότι πρέπει να απευθυνθεί στις αρμόδιες αρχές της χώρας μας.
- 5) Έγινε συζήτηση για τον Έλληνα πρόσφυγα Τάσο Φακιάλα, ο οποίος διαμένει στο Γκράμσι. Του είπαμε ότι εκείνος (Τ.Φ) είναι δυσαρεστημένος από το κόμμα μας, ότι δήθεν δεν του έχει δοθεί η δυνατότητα να συνδεθεί με το ΚΚΕ, ενώ από την πλευρά μας έχουν γίνει όλες οι δυνατές προσπάθειες με την ΚΕ του ΚΚΕ, ώστε να διαλευκανθεί η περίπτωση του και αναμένουμε απάντηση από την ΚΕ του ΚΚΕ. Ο Γιώργος Αργυρόπουλος είπε ότι εκείνος (Τ.Φ.) δεν έχει δίκιο για το κόμμα σας, γιατί και εμένα ήδη από τη δεύτερη μέρα, όταν ήρθα για πρώτη φορά στην Αλβανία, στη συνάντηση που είχαμε με τον σύντροφο Πύρρο Μπίτα, μου ανέφερε το ζήτημά του. Στη διάρκεια της συζήτησης στον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ του έγινε αναφορά σχετικά με τις σπουδαίες εργασίες και την εκτεταμένη κινητοποίηση του κόμματος και των εργαζομένων για να φιλοξενήσει το 4ο Συνέδριο όσο γίνεται καλύτερα. Σε αυτό το Συνέδριο, που θα πραγματοποιηθεί στις 13 Φεβρουαρίου, έχει προσκληθεί μια αντιπροσωπεία από το ΚΚΕ. Του έγινε επίσης αναφορά για το σπουδαίο έργο που έχει ξεκινήσει το κόμμα μας για την επεξεργασία της Διακήρυξης των εκπροσώπων των 81 κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων στη Μόσχα και τη μεγάλη σημασία που το Κόμμα μας δίνει σε αυτό το έγγραφο. Εκείνος είπε ότι εμάς δεν μας έχει έρθει ακόμη ούτε η Διακήρυξη στην ελληνική γλώσσα, ούτε οι κατευθυντήριες γραμμές για την επεξεργασία της.

Στις συναντήσεις ο αντιπρόσωπος κράτησε σωστή στάση και με χαμόγελο, αλλά, φαινόταν ότι ήταν επιφυλακτικός. Δεν είπε τίποτα σχετικά με τη θέση του κόμματός τους. Επίσης, δεν ανέφερε καθόλου το θέμα της απομάκρυνσης των φωτογραφιών του Πολιτικού Γραφείου στο Φίερι από τον πρόσφυγα.

Στη δεύτερη συνάντηση του είπαμε ότι θα μπορούσε να πάει στην Κορυτσά για την ανάλυση των αποφάσεων της 13ης Ολομέλειας και ότι θα ήταν καλό όταν πηγαίνει στα περίχωρα, να συναντηθεί και με τους συντρόφους του κόμματος των περιχώρων, μάλιστα μπορεί να ζητήσει ακόμη και τη βοήθειά τους, μπορεί να συζητήσει μαζί τους για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, καθώς με αυτό τον τρόπο και οι Επιτροπές του Κόμματος θα ενδιαφερθούν περισσότερο για τα προβλήματα που μπορεί να έχουν οι πρόσφυγες.

Εφόσον ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ επεξεργάζεται τις αποφάσεις της 13ης Ολομέλειας, μεταξύ των οποίων την έγκριση της στάσης της αντιπροσωπείας του Κόμματός τους στο Βουκουρέστι, θεωρώ ότι θα είναι καλό να ενημερώνονται οι Επιτροπές του Κόμματος στα περίχωρα όπου ζουν Έλληνες πρόσφυγες, ώστε όταν μελετηθούν η Διακήρυξη και άλλο υλικό, να προσκληθούν και οι πρόσφυγες ανάλογα με τα κέντρα όπου εργάζονται, ή, προκειμένου να διευκολυνθεί περισσότερο η κατανόησή τους μπορούν να οργανώσουν ξεχωριστές συναντήσεις με τους πρόσφυγες, όπου να μελετηθούν όλα αυτά στα ελληνικά από υψηλόβαθμους που κατέχουν την ελληνική γλώσσα. Θα ήταν καλό σε αυτές τις συναντήσεις να τους δοθεί μια ορθή ιδέα πάνω στη Διάσκεψη του Βουκουρεστίου, για να μην μείνουν μόνο με την άποψη που θα τους πει ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ.

Ο Ινστρούχτορας της Εξωτερικής Διεύθυνσης
Βάγγο Μπότσκα

Τίρανα, 14.1.1961

2ο έγγραφο: Επιστολή ενημερωτική για τη συνάντηση του Γιώργου Αργυρόπουλου στην Εξωτερική Διεύθυνση της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος Εργασίας της Αλβανίας στις 19.8.1961, σχετικά με το ατύχημα της κόρης του, το ζήτημα των εργασιών της 14^{ης} Ολομέλειας του ΚΚΕ στην Κορυτσά και στα Τίρανα, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τον Γιάννη Φωτάκη, Ηλία Κούρτη και Σπύρο Αρματά, για τους πρόσφυγες που ζουν στο Βεράτιο, για ιατρικά ζητήματα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΚΚ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΙΣ 19/08/1961

Σε αυτή τη συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στην Εξωτερική Διεύθυνση της Κ.Ε., είπαμε στον Γιώργο Αργυρόπουλο ότι η Κ.Ε. του ΚΚ Ελλάδας μέσω τηλεγραφήματος ζήτησε να αναχωρήσει επειγόντως για το Βουκουρέστι για θέματα δουλειάς.

Γνωστοποίησε το ατύχημα που είχε συμβεί στην κόρη του στις 16/08/1961, η οποία είχε πέσει στο πάτωμα με το κεφάλι και είχε μείνει αναίσθητη, και ότι από τη στιγμή που εκείνος ξεκίνησε για τα Τίρανα μέχρι το απόγευμα της 18ης Αυγούστου 1961 εκείνη δεν είχε συνέλθει. Ήταν πολύ σοκαρισμένος και εξέφρασε την επιθυμία να πάει να τη δει για άλλη μια φορά πριν από την αναχώρησή του, για το Βουκουρέστι, η οποία είχε προγραμματιστεί για την Κυριακή, 08.20.1961 στις 8 το πρωί, αλλά, δεδομένης της σοβαρότητας της κατάστασης της κόρης του και της έντονης ανησυχίας του, μετά από έγκρισή του, αναβλήθηκε για τις 22/08/1961.

Σε αυτή τη συνάντηση συζητήθηκαν τα ζητήματα που εκείνος έθιξε στην επιστολή που έστειλε στο Πολιτικό Γραφείο της Κ.Ε. του Κόμματος μας στις 14/07/1961.

1)Όσον αφορά το ζήτημα της αποστολής του αυτοκινήτου για να πάει στα Τίρανα και την Κορυτσά για να ανακοινώσει τις αποφάσεις της 14ης Ολομέλειας του ΚΚ Ελλάδας, του είπαμε ότι από την πλευρά μας δεν γνωρίζουμε την ύπαρξη κομματικής οργάνωσης στην Κορυτσά. Και ο πρώτος αντιπρόσωπος δεν είχε θέσει τέτοιο ζήτημα. Γνωρίζουμε ότι στην Κορυτσά υπάρχει μόνο μικρός αριθμός Ελλήνων προσφύγων, αλλά όχι κομμουνιστών. Όσον αφορά το ζήτημα του αυτοκινήτου για να έρθει στα Τίρανα για την εργασία των αποφάσεων, του είπαμε ότι μέσα σ' αυτό το διάστημα ήρθε στα Τίρανα τρεις φορές και είχε όλες τις δυνατότητες να δουλέψει τις αποφάσεις.

Επισήμανε ότι στην Κορυτσά δημιουργείται μια ομάδα κομμουνιστών και ότι όλοι οι πρόσφυγες που διαμένουν στην Κορυτσά είναι καλών φρονημάτων. Σχετικά με το ζήτημα της δυνατότητας να δουλέψει τις αποφάσεις της Ολομέλειας όσες φορές είχε βρεθεί στα Τίρανα δεν μπόρεσε να φέρει αντίρρηση, γι' αυτό μοίρασε την ευθύνη στα δύο, κατά το ήμισυ εκείνος και κατά το ήμισυ εμείς.

2)Όσον αφορά τα μέτρα που λήφθηκαν κατά των προσφύγων Γιάννη Φωτάκη, Ηλία Κούρτη και Σπύρο Αρματά του αναφέραμε κάποια στοιχεία για τη στάση τους, τις καταχρήσεις του Γιάννη Φωτάκη και τη συνεργασία του με τον Κόλι Τούσι κλπ..

Εκείνος είπε για μια ακόμη φορά ότι αυτά ακριβώς ήθελε να διευκρινίσει, ότι δηλαδή για ποιόν λόγο είχαν ληφθεί όλα αυτά τα μέτρα εναντίον τους, προκειμένου να ενημερώσει την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός του, για να λάβουν και εκείνοι τα μέτρα σαν Κόμμα, "καθώς, είπε, οι εχθροί σας είναι και εχθροί μας". Όσον αφορά τον Γιάννη Φωτάκη εκείνος θα προτείνει στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚ Ελλάδας να τον αποβάλει από το Κόμμα. Επίσης, συμφώνησε και με τα μέτρα που λάβαμε για τους άλλους.

3)Όσον αφορά τους πρόσφυγες που ήρθαν πρόσφατα και μένουν στο Μπεράτι, του εξηγήσαμε και ήταν απόλυτα σύμφωνος με τις πράξεις μας. Του είπαμε ότι ο Δημήτρης Μπάφας μαζί με τη σύζυγό του και το παιδί του θα αναχωρήσουν για τη Ρουμανία αμέσως μετά την ολοκλήρωση των νόμιμων εγγράφων (βίζες). Του ζητήθηκε να πει στους συντρόφους της ΚΕ του ΚΚ Ελλάδας να ενδιαφερθούν στις ρουμανικές αρχές για να στείλουν το συντομότερο τις βίζες τους, καθώς επίσης ότι, όσον αφορά τους άλλους πρόσφυγες αυτής της ομάδας, εμείς είμαστε έτοιμοι να τους στείλουμε όπου επιθυμεί η ΚΕ του ΚΚ Ελλάδας, σε οποιαδήποτε χώρα των Λαϊκών Δημοκρατιών, γι' αυτό αναμένουμε την απάντησή τους.

4)Σχετικά με το ζήτημα των προσφύγων που επαναπατρίστηκαν του είπαμε ότι εκείνη την περίοδο εκείνος δεν βρισκόταν στην Αλβανία και ότι από μέρους μας δεν έχουμε καμία αντίρρηση, όπως και πρωτύτερα, να του δώσουμε τη λίστα των ονομάτων για να δουν μήπως μεταξύ τους υπάρχουν κομμουνιστές, προκειμένου να τους ακυρωθεί η ιατρική κάρτα του κόμματος. Αλλά του επισημάναμε να μην γίνει καμία δουλειά με αυτούς και να μην μαθευτεί ότι εκείνος γνωρίζει ποιος θα πάει, έτσι ώστε να μην υπάρξουν προκλήσεις και κατηγορίες από την ελληνική πλευρά ή από τους πρόσφυγες, ιδιαίτερα κατά του Κόμματός τους.

5)Σχετικά με την ιατρική επιτροπή του είπαμε ότι αυτό το ζήτημα αποτέλεσε απλό πρόβλημα που δεν άξιζε να τεθεί στην επιστολή για το Πολιτικό Γραφείο, καθώς εμείς δείχνουμε ειδική φροντίδα και ενδιαφέρον σχετικά με την υγεία του και της οικογένειάς του. Το ότι δεν τον έχουν ενημερώσει δείχνει ότι οι σχέσεις του με τους συντρόφους του κόμματός μας είναι σθεναρές, γιατί αν είχε στενούς δεσμούς δεν υπήρχε λόγος να μην το είχε ανακοινώσει και σ' αυτόν ο υπάλληλος που ασχολείται με τους πρόσφυγες στο Φίερι.

Εκτός από αυτά, στη συνάντησή μας του είπαμε ότι θα επιθυμούσαμε να επιτευχθεί η συνεργασία και σύσφιξη των σχέσεων, όπως ήταν και πριν, αλλά δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα έχει παρατηρηθεί κάποια ψύχρανση από μέρους του και αποδυνάμωση αυτών των σχέσεων. Του είπαμε ότι για οτιδήποτε θα μπορεί να ζητήσει συνάντηση με τους συντρόφους της Κομματικής Επιτροπής στο Φίερι και ιδιαίτερα με τον σύντροφο Πύρρο Γκούσο, ο οποίος έχει επιφορτιστεί από την Κεντρική Επιτροπή για τον σκοπό αυτόν και είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής.

Του επισημάναμε ότι, παρόλο που δεν υπάρχουν πολύ μεγάλα προβλήματα σχετικά με τους Έλληνες πρόσφυγες, και πάλι, καλό είναι να ξεκαθαριστούν κάποια ζητήματα που προκύπτουν σχετικά με αυτούς. Έτσι για παράδειγμα, αν και μεταξύ των Ελλήνων προσφύγων υπάρχουν καλά στοιχεία, δυστυχώς, υπάρχουν και μερικά κακοποιά στοιχεία που κρατούν αρνητική στάση. Υπάρχουν εκείνοι που ακούν το ραδιόφωνο της Αμερικής, του Λονδίνου, της Αθήνας κλπ. και ότι μετά από την ακρόαση κάνουν άδικα σχόλια για την κατάσταση στη χώρα μας ή διαδίδουν συνθήματα από αυτά που ακούν στα ραδιόφωνα της δύσης κατά της γραμμής του Κόμματος και της Κυβέρνησής μας. Αυτές οι παρατηρήσεις και τα συνθήματα τα εκφράζουν όχι μόνο μεταξύ των προσφύγων, αλλά και μεταξύ άλλων. Γι' αυτό του επισημάναμε ότι έπρεπε και εκείνος να γνωρίζει, καθώς η δική τους κομματική οργάνωση των προσφύγων θα έπρεπε να τα είχε ακούσει όλα αυτά και έπρεπε να τον είχε ενημερώσει.

Ολοκληρώνοντας, είπε ότι τέτοιου είδους συναντήσεις θα πρέπει να γίνονται συχνότερα, προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα ζητήματα και να μην υπάρξουν περιθώρια για παρεξηγήσεις. Σε γενικές γραμμές, η στάση του ήταν σωστή και ενέκρινε τις εξηγήσεις και τους συλλογισμούς μας, με εξαίρεση το ζήτημα της αποστολής του αυτοκινήτου για την εργασία των αποφάσεων της 14ης Ολομέλειας στα Τίρανα και την Κορυτσά, του οποίου την ευθύνη μοίρασε στα δύο.

Ζήτησε, αν ήταν δυνατό, να του σταλεί η εφημερίδα "Αυγή" σε ένα αντίγραφο μόνο για εκείνον, επειδή είναι αποκομμένος από τον κόσμο. Του είπαμε ότι η εφημερίδα "Αυγή" έχει καιρό που δεν μας έρχεται.

Διευθυντής της Εξωτερικής Διεύθυνσης
Πύρρο Μπίτα
υπογραφή
Τίρανα, 21/08/1961

3ο έγγραφο: Επιστολή σχετικά με τη συνάντηση του Βάγγο Μπότσκα με τον Γιώργο Αργυρόπουλο στις 25.9.1961 στη Ρουμανία.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΓΓΟ ΜΠΟΤΣΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΚΚΕ ΓΙΩΡΓΟ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟ

Στις 25/9/1961 ήρθε στη Ρουμανία ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ, ο οποίος είχε πάει εκεί στις 22/08/1961 για να συμμετάσχει στο 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ.

Εκείνος είπε ότι το Συνέδριο πραγματοποίησε τις εργασίες του παράνομα. Έλαβαν μέρος αντιπρόσωποι από τις κομματικές οργανώσεις που βρίσκονται στην Ελλάδα. Εκτός από την έκθεση σχετικά με τη δράση της Κεντρικής Επιτροπής, εγκρίθηκε και το νέο πρόγραμμα του Κόμματος, εκλέχτηκε η Κεντρική Επιτροπή, 7 μέλη του Πολιτικού Γραφείου και ένας υποψήφιος (μπορεί να υπάρξουν και άλλοι υποψήφιοι που δεν ανακοινώνονται λόγω της μη νομιμότητας).

Επικεφαλής της Κεντρικής Επιτροπής εκλέχτηκε ο Α. Γρόζος, πρώτος Γραμματέας εκλέχτηκε ο Κολιγιάννης, άλλα μέλη του Πολιτικού Γραφείου εκλέχτηκαν ο Παρσαλίδης, ο Ρούσος, ο Στρίγκος, ο Μαυρομάτης και ο Παναγιώτης Δημητρίου, ο οποίος ήταν απεσταλμένος στο IV Συνέδριό μας. Δεν ανέφερε τον αριθμό των μελών της Κεντρικής Επιτροπής, απ' ό, τι φαίνεται το κρατάνε μυστικό.

Στο Συνέδριο έλαβαν μέρος αντιπρόσωποι από τα Κομμουνιστικά και Εργατικά Κόμματα της Σοβιετικής Ένωσης, της Πολωνίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ουγγαρίας, της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας, της Ιταλίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας.

Είπε ότι τα πρακτικά του Συνεδρίου, μεταφρασμένα στα γαλλικά, έχουν σταλεί μέσω γράμματος στην Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος Εργασίας της Αλβανίας πριν από 15 ημέρες, και σε μια άλλη αποστολή κοινοποιείται ότι αυτός είναι ο εξουσιοδοτημένος για να δουλέψει με τους πρόσφυγες τις αποφάσεις του Συνεδρίου και ζητείται να βοηθηθεί για το σκοπό αυτό από την πλευρά μας.

Ζήτησε μια συνάντηση με τον σ. Πύρρο Μπίτα ώστε να σχεδιάσει το πού θα πάει και πότε, για να δουλέψει τις αποφάσεις του Συνεδρίου με του Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες που βρίσκονται στη χώρα μας και μαζί του μπορεί επίσης να σταλεί κάποιος σύντροφος από την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος μας.

Σήμερα ή αύριο θα δουλέψει με τους πρόσφυγες στα Τίρανα τις αποφάσεις του Συνεδρίου και θα τους διανέμει τα πρακτικά για να τα μελετήσουν. Αργότερα, αφού έχουν μελετήσει τα πρακτικά του Συνεδρίου, θα επεξεργαστεί το νέο πρόγραμμα του κόμματος. Έφερε μαζί του και 6-7 δέματα με βιβλία, περιοδικά και άλλα υλικά.

Επικεφαλής της Εξωτερικής Διεύθυνσης
Βάγγο Μπότσκα

4ο έγγραφο: Ενημερωτική επιστολή για τη συνάντηση του Πύρρο Μπίτα με τον Γιώργο Αργυρόπουλο στις 30.9.1961, όπου μελετήθηκαν οι σχέσεις μεταξύ των δύο κομμάτων και το ζήτημα των ελληνικών διεκδικήσεων.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ Σ. ΠΥΡΡΟ ΜΠΙΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΚΚΕ ΓΙΩΡΓΟ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟ

Στις 30/9/1961 κλήθηκε στην Εξωτερική Διεύθυνση της Κεντρικής Επιτροπής ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ Χατζάρας Θανάσης (Γιώργος Αργυρόπουλος). Στη συνάντηση αυτή του θέσαμε αυτά τα τρία ζητήματα:

1. Στη διάρκεια του πολέμου οι σχέσεις ανάμεσα στο Κόμμα μας και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας ήταν πολύ καλές. Έχουν λάβει από κοινού δράσεις κατά των κατακτητών, είχαν στενή συνεργασία και έχουν στηρίξει ολόπλευρα και αμοιβαία ο ένας τον άλλο, έχουν διατηρήσει σταθερά στενούς δεσμούς κλπ..

Μετά την απελευθέρωση της Αλβανίας το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας, εκτελώντας τα διεθνιστικά καθήκοντά του παρείχε κάθε βοήθεια στο ΚΚΕ αγνοώντας κάθε κίνδυνο για τον εαυτό της (τότε εμείς απειλούμασταν από όλες τις πλευρές και το ΚΚΕ έχει γνώση των συνεχών προκλήσεων από την Ελλάδα, τη Γιουγκοσλαβία, την Ιταλία, κλπ., αλλά αυτό ήταν το καθήκον μας).

Την ίδια στάση κράτησε, επίσης, και το ΚΚΕ, τόσο κατά τη διάρκεια του πολέμου όσο και μετά την απελευθέρωση. Έχει αγωνιστεί για να έχει σχέσεις με το Κόμμα και τον λαό μας και κράτησε ορθή στάση απέναντι στους Έλληνες σωβινιστές και τους εχθρούς του αλβανικού λαού.

Αυτοί οι δεσμοί βασίζονταν πάντα στις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές και υπήρξαν αποτέλεσμα των κοινών στόχων των κομμάτων μας και του αγώνα κατά του κοινού εχθρού. Τα δύο κόμματά μας ήταν πάντα το ένα δίπλα στο άλλο, αγωνίστηκαν ενάντια στους κοινούς εχθρούς, εναντίον του γιουγκοσλαβικού ρεβιζιονισμού.

Το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας θεωρούσε πάντα και εξακολουθεί να θεωρεί διεθνιστικό καθήκον να προσφέρει κάθε βοήθεια και υποστήριξη στο ΚΚΕ. Αυτό έχει χαρακτηρίσει το Κόμμα μας καθ' όλη τη διάρκεια.

Αλλά, δεν καταλαβαίνω γιατί το ΚΚΕ, δεν προσκάλεσε το ΚΕΑ στο Συνέδριό του, με το οποίο όχι μόνο είχε τις καλύτερες σχέσεις, αλλά το συνδέουν κοινά καθήκοντα για την καταπολέμηση των κοινών εχθρών. Και αυτό έγινε σε μια εποχή όταν όλα τα κομμουνιστικά και εργατικά Κόμματα των σοσιαλιστικών χωρών της Ευρώπης όπως και μερικά άλλα κόμματα των καπιταλιστικών χωρών, όπως εσείς μας ενημερώσατε, προσκλήθηκαν στο Συνέδριό σας.

Ζητάμε η Κεντρική Επιτροπή σας να μας ενημερώνει για τέτοιου είδους θέματα.

2. Το ΚΚΕ γνωρίζει ότι οι κυβερνητικοί σοβινιστικοί κύκλοι στην Ελλάδα, όχι μόνο δεν έχουν εγκαταλείψει τους επιθετικούς στόχους τους έναντι της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας, αλλά όσο περνάει ο καιρός, τόσο περισσότερο ενισχύουν την εχθρική δράση τους σε βάρος της πατρίδας και του λαού μας. Έτσι, φέρουμε για παράδειγμα το ζήτημα της Βορείου Ηπείρου (στην Ελλάδα έχουν συσταθεί οργανώσεις γι' αυτό τον σκοπό, διοργανώνονται διαδηλώσεις που προωθούνται από την ελληνική κυβέρνηση, τον ιμπεριαλισμό και τους αντιδραστικούς κύκλους κλπ.), το ζήτημα της "εμπόλεμης κατάστασης" μεταξύ των χωρών μας κρατείται ζωντανό από την ελληνική κυβέρνηση, και τροφοδοτείται από τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό, ως αιτία για να εξαπολύσουν επιθέσεις κατά της χώρας μας όταν το κρίνουν απαραίτητο. Οργανώνουν από κοινού σχέδια μαζί με άλλους εχθρούς του αλβανικού λαού κατά της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας, στέλνουν στην Αλβανία κατασκόπους, επιδρομείς κλπ., και για όλα αυτά εσείς είστε ενήμεροι από τις δίκες και από

τον τύπο μας. Η συμμετοχή της Ελλάδας σε στρατιωτικές βάσεις πρόσφατα είναι ιδιαίτερα ενεργή, όπως στο Βαλκανικό Σύμφωνο, στο ΝΑΤΟ κλπ..

Έχουν γίνει παγκοσμίως γνωστές οι δηλώσεις του Βενιζέλου για την “αυτονομία” της Νότιας Αλβανίας και πολλά άλλα γεγονότα.

Αλλά εμείς δεν γνωρίζουμε ποια είναι η επίσημη θέση του ΚΚΕ σε όλα αυτά τα διαβολικά σχέδια και τις παράλογες αξιώσεις των σοβινιστικών κύκλων της ελληνικής κυβέρνησης.

Πιστεύουμε ότι για οποιοδήποτε Κομμουνιστικό Κόμμα και ιδιαίτερα για το ΚΚΕ, που αυτό το ζήτημα το αφορά άμεσα, προς το συμφέρον του κομμουνιστικού Κινήματος και του ελληνικού λαού, στους ώμους του οποίου γίνονται όλα αυτά τα ποταπά σχέδια, (καθώς για την υλοποίησή τους εκείνοι θα ρίξουν στον πόλεμο τον ελληνικό λαό, ο οποίος θα υποστεί πρωτοφανείς ζημιές και καταστροφή), καθώς και για να δείξει την αλληλεγγύη του σε μια σοσιαλιστική χώρα και ένα αδελφό κόμμα, πρέπει να δηλώσει ανοιχτά τη θέση του σχετικά με τα θέματα αυτά.

3. Είναι προς το γενικότερο συμφέρον της συνεργασίας μεταξύ του Κόμματός μας και του ΚΚΕ η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ να ενημερώσει το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας για τα πρακτικά του Συνεδρίου, για το πρόγραμμα που εγκρίθηκε και τις αποφάσεις που ελήφθησαν, όπως έχει γίνει και πρώτα.

Αυτό είναι απαραίτητο για το Κόμμα μας με σκοπό και στο μέλλον το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας να προσφέρει τη βοήθειά της στο ΚΚΕ, όπως έχει κάνει πάντα.

Για όλα αυτά τα θέματα η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός μας αναμένει επίσημη απάντηση από την Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

Στην αρχή της συνάντησης ο Γιώργος Αργυρόπουλος ήταν αρκετά σοκαρισμένος, αλλά κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των θεμάτων που τέθηκαν συνήλθε και είπε τα εξής:

“Όσον αφορά την πρώτη ερώτηση, δεν ξέρω γιατί δεν προσκλήθηκε το ΚΕΑ στη Συνέλευσή μας και δεν μπορώ να πω τίποτα.

Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των δύο κομμάτων μας μπορώ να πω ότι, όπως παλαιότερα έτσι και σήμερα, το Κόμμα μας κάνει το καλύτερο ώστε και μελλοντικά οι σχέσεις να ενισχυθούν. Το Κόμμα μας θα κάνει τα πάντα ώστε οι σχέσεις μεταξύ των Κομμάτων μας να γίνουν καλύτερες από πριν. Εγώ ως μέλος του εν λόγω κόμματος τα λέω αυτά με όλη μου την καρδιά και με ειλικρίνεια. Εγώ υπήρξα τραυματίας αντάρτης. Ήρθα στην Αλβανία και γιατρεύτηκα μαζί με άλλους τραυματίες, Έλληνες αντάρτες. Εδώ ήταν επίσης τραυματίας ο σύντροφος Κολιγιάννης (ο οποίος εξελέγη από το Συνέδριο Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ) όπως και άλλοι σύντροφοι της ηγεσίας του Κόμματός μας, οι οποίοι δεν ξεχνούν αυτά που έχει κάνει το Κόμμα και η χώρα σας για το Κόμμα και τον λαό μας.

Όταν ακούω αυτά που εσείς λέτε μου έρχεται να κλάψω.

Εσείς δίκαια αναρωτιέστε και το Κόμμα μας πρέπει να απαντήσει.

Το Κόμμα μας συμφωνεί για την επίλυση των διαφορών που μπορεί να προκύπτουν μεταξύ μας.

Σχετικά με τις απαιτήσεις για τη “Βόρειο Ήπειρο” η θέση του κόμματός μας ήταν και θα είναι σαφής και διεθνιστική. Στο Συνέδριο ο Κολιγιάννης, ασκώντας κριτική στον Ζαχαριάδη για τη στάση του είπε ότι η θέση του (Ζαχαριάδη) ήταν ταπεινωτική και ντροπιαστική για το Κόμμα μας και δεν υπήρξε διεθνιστική απέναντι στο ΚΕΑ.

Γνωρίζετε ότι πέρυσι έγινε δίκη στην Ελλάδα για 60 στελέχη του ΚΚΕ και στην ερώτηση “αν γίνει πόλεμος για την Βόρειο Ήπειρο θα συμμετάσχεις ή όχι;”, όλοι απάντησαν “αυτό είναι τρέλα, εκείνοι είναι αδελφια μας, ζουν καλύτερα από μας και καλά θα ήταν να ζούσαμε και εμείς σαν κει εκείνους”.

Γνωρίζουμε όλες τις ενέργειες των ελληνικών αντιδραστικών κύκλων. Ο Κολιγιάννης μίλησε στο Συνέδριο για όλα όσα μιλάει η ελληνική κυβέρνηση κατά της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας και ταυτόχρονα τόνισε τις μεγάλες επιτυχίες της Λαϊκής

Δημοκρατίας της Αλβανίας, την αύξηση της παραγωγής κατά 22,5 φορές κλπ.. Όταν παραλάβετε τα πρακτικά του Συνεδρίου θα δείτε τη σωστή στάση του Κόμματος μας.

Το Συνέδριο χαρακτήρισε το Βαλκανικό Σύμφωνο ως επιλογή που προωθείται από το ΝΑΤΟ. Αυτή είναι η γραμμή μας και εμείς δεν σκεφτόμασταν ποτέ διαφορετικά για το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας. Οι λαοί μας συνδέονται με τον αιώνιο αγώνα.

Οι Έλληνες που βρίσκονται στις χώρες των Λαϊκών Δημοκρατιών όταν συναντούν κάποιον Αλβανό ευφραίνεται η καρδιά τους λες και συναντούν κάποιον δικό τους αδελφό”.

Αφού εξέφρασε τη γνώμη του ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ σχετικά με αυτά τα ζητήματα, του επισημάναμε ότι το Κόμμα μας παραλαμβάνει το υλικό από το ΚΚΕ, το μελετάμε, αλλά σχετικά με τα ζητήματα που τέθηκαν, ιδίως για την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί τελευταία, δεν έχουμε δει ποια είναι η επίσημη θέση του ΚΚΕ σχετικά με το λεγόμενο ζήτημα της Βορείου Ηπείρου, για τις δηλώσεις του Βενιζέλου σχετικά με την “αυτονομία” και όλη τη δράση των σοβινιστικών και αντιδραστικών κυκλωμάτων της Ελλάδας και της ελληνικής κυβέρνησης. Όπως γνωρίζετε, πρόσφατα έκαναν μεγάλη φασαρία για τα θέματα αυτά, και έχουν κινητοποιηθεί περισσότερο εναντίον της χώρας μας, με την ενεργοποίηση του βαλκανικού κόμματος, την αποστολή κατάσκοπων, επιδρομέων κλπ., οι οποίοι έχουν ξεσκεπαστεί από τη δίκη των Τιράνων και τον Τύπο μας κλπ.. Σχετικά με αυτά τα ζητήματα εμείς δεν έχουμε δει να γράφεται τίποτα στον Τύπο του ΚΚΕ και δεν γνωρίζουμε ποια είναι η στάση του ΚΚΕ σχετικά με αυτά.

Ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ είπε ότι θα ενημερώσει την Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός του και ότι έχει την πεποίθηση ότι η απάντησή του θα είναι γρήγορη και θετική.

Στο τέλος του είπαμε, αφού πάρουμε την επίσημη απάντηση της ΚΕ του Κόμματος σας για τα θέματα που θίξαμε στη σημερινή συνάντηση, μετά θα μιλήσουμε και για τα θέματα που έχει εκείνος να μας μιλήσει για να δουλέψει τα πρακτικά του Συνεδρίου του ΚΚΕ με τους Έλληνες πρόσφυγες που ζουν στην Αλβανία.

Διευθυντής του της Εξωτερικής Διεύθυνσης
Πύρρο Μπίτα

5ο έγγραφο: Επιστολή του Πύρρο Μπίτα στον Ράπι Γκερμένι σταλμένη στις 14.10.1961, με την οποία ενημερώνει για τη συνάντηση που είχε με τον Γιώργο Αργυρόπουλο στις 30.9.1961 και όσα συζητήθηκαν στη συνάντηση αυτή.

Εξωτερική Διεύθυνση
2776

Προς τον σύντροφο Ράπι Γκερμένι
Βουκουρέστι

Συνημμένα σας στέλνουμε μια επιστολή που ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ στέλνει στην Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός του. Παρακαλώ παραδώστε την το συντομότερο δυνατόν.

Για να είστε ενήμεροι, πριν λίγες μέρες κλήθηκε ο εν λόγω αντιπρόσωπος και του τέθηκαν από το κόμμα μας αυτά τα ζητήματα:

1) Τον καταστήσαμε ενήμερο ότι την περίοδο του πολέμου και μετά από αυτόν, μεταξύ των δύο αδελφών κομμάτων μας υπήρξαν πολύ καλές σχέσεις βασισμένες στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού. Του μιλήσαμε για τη στενή συνεργασία, τη συντονισμένη δράση και την αμοιβαία βοήθεια μεταξύ των κομμάτων μας, στον αγώνα εναντίον των κοινών εχθρών και του γιουγκοσλαβικού ρεβιζιονισμού.

Αλλά του επισημάναμε ότι δεν καταλαβαίνουμε γιατί το ΚΚΕ δεν κάλεσε στο τελευταίο Συνεδριό της το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας, με το οποίο όχι μόνο είχε και έχει τις καλύτερες σχέσεις, αλλά έχουν κοινούς προβληματισμούς και κοινά καθήκοντα στην καταπολέμηση των κοινών εχθρών. Και αυτό συνέβη όταν όλα τα Κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα των χωρών των Λαϊκών Δημοκρατιών της Ευρώπης και ορισμένα άλλα κόμματα προσκλήθηκαν σε αυτό το Συνέδριο.

2) Του είπαμε ότι το ΚΚΕ γνωρίζει ότι οι κυβερνητικοί σοβινιστικοί κύκλοι στην Ελλάδα όχι μόνο δεν έχουν παραιτηθεί από τις επιθετικές προθέσεις τους εναντίον της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας, αλλά όσο περνάει ο καιρός τόσο ενισχύουν την εχθρική δράση τους κατά της χώρας και του λαού μας. Φέραμε ως παράδειγμα το ζήτημα της “Βορείου Ηπείρου” (οι οργανώσεις που έχουν συσταθεί για τον σκοπό αυτόν, η δράση τους κλπ., το ζήτημα της “εμπόλεμης κατάστασης” μεταξύ των χωρών μας, τα κοινά σχέδια με άλλους εχθρούς του αλβανικού λαού εναντίον της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας, η συμμετοχή το τελευταίο διάστημα σε στρατιωτικές συνθήκες και ιδιαίτερα στο Βαλκανικό Σύμφωνο και το ΝΑΤΟ κλπ..

Είναι παγκοσμίως γνωστές οι δηλώσεις του Βενιζέλου για την “αυτονομία” της νότιας Αλβανίας και πολλά άλλα γεγονότα.

Αλλά εμείς δεν γνωρίζουμε ποια είναι η επίσημη θέση του ΚΚΕ απέναντι σε όλα αυτά τα διαβολικά σχέδια και τις παράλογες αξιώσεις των σοβινιστικών κύκλων της ελληνικής κυβέρνησης.

3) Είναι προς το γενικότερο συμφέρον της συνεργασίας μεταξύ του Κόμματός μας και του ΚΚΕ η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ να ενημερώσει το ΚΕΑ για τα πρακτικά του Συνεδρίου, το πρόγραμμα που εγκρίθηκε και τις αποφάσεις που ελήφθησαν, όπως έχει γίνει και πρώτα.

Αυτό είναι απαραίτητο για το Κόμμα μας ώστε και στο μέλλον το ΚΕΑ να δώσει τη βοήθειά του όπως πάντα στο ΚΚΕ. Για όλα αυτά τα ζητήματα του ζητήσαμε να ενημερώσει την ΚΕ του Κόμματός τους, ώστε να μας απαντήσει σχετικά με την επίσημη θέση του ΚΚΕ γι’ αυτά τα προβλήματα.

Με αυτή την επιστολή λοιπόν, εκείνος ενημερώνει την ΚΕ του Κόμματός του για αυτά τα ζητήματα.

Ταυτόχρονα, ενημερώσαμε την ηγεσία του ΚΚΕ ότι θα γίνει η επεξεργασία των πρακτικών του Συνεδρίου με τους Έλληνες πρόσφυγες, αφού πάρουμε την επίσημη απάντηση της ΚΕ του ΚΚΕ για τα ζητήματα που θίξαμε.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Πύρρο Μπίτα

Υπογραφή

10. και 11.

1961 Φάκελος 3: ημερομηνία πρώτου εγγράφου **28.4.1961** (03707)

1ό έγγραφο: Μυστική αναφορά σταλμένη στις 28.4.1961 στον Υονί Κάπο με γενικότερο τίτλο “Σχετικά με τον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ”.

ΛΑΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΑΠΟΛΥΤΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Αρίθ. 08- 508
Τίρανα, 28/IV/1961

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τον αντιπρόσωπο του Κ.Κ. Ελλάδας

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Κ.Ε. ΑΛΒΑΝΙΑΣ
τον σύντροφο Υσνί Κάπο
TIPANA

Τέλη του 1959 ήρθε στη χώρα μας ως αντιπρόσωπος του ΚΚΕ για τους πρόσφυγες που βρίσκονται στη χώρα μας ο Γιώργος Αργυρόπουλος, ο οποίος αντικατέστησε τον Μιχάλη Δαρόγλου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία και τα συμπεράσματά μας, προκύπτει ότι ο προαναφερόμενος δεν κρατά σωστή στάση απέναντι στους νόμους και τους κανόνες του κράτους μας, παράλληλα μας βάζει σε υποψίες ότι είναι αντίθετος και με τη γραμμή του Κόμματός μας, για τους παρακάτω λόγους:

Τον Μάιο του 1960 ο προαναφερόμενος άρχισε να κρατά λανθασμένη στάση, συμβούλεψε μέλη του ΚΚΕ των προσφύγων, ακόμα και τα μη μέλη, να μην συναναστρέφονται τους αξιωματικούς των Εσωτερικών Υποθέσεων και να μην συνεργάζονται με τα όργανα της Ασφάλειας. Για όσους πρόσφυγες δεν ακολουθούσαν τις οδηγίες του, θα λαμβάνονταν αυστηρά μέτρα. Την ίδια περίοδο εκδίωξε από το κόμμα τον Γιώργο Παπαευθυμίου, κατηγορώντας τον ως “κατάσκοπο”, επειδή συναναστρεφόταν με τον υπεύθυνο για τα λειτουργικά ζητήματα των προσφύγων και σε μια από τις συνεδριάσεις της οργάνωσής τους, τους έχει πει ότι για οτιδήποτε δεν πρέπει να δώσουν αναφορά στις αρχές της ασφάλειας, αλλά στον ίδιο. Βασιζόμενοι στα λεγόμενα κάποιων άλλων μη μελών για το ποιος θα μπορούσε να είναι ο συνεργάτης των αρχών της ασφαλείας, έχει φωνάξει και συμβουλέψει άλλα άτομα μη μέλη της οργάνωσης, όπως ο Μήτσος Ιωαννίδης και άλλους, προκειμένου να διακόψει τις σχέσεις που είχαν με τα όργανα της ασφαλείας και τους ζήτησε λογαριασμό για το ποιος τους έχει αναθέσει να παρακολουθούν άτομα.

Όπως σχολιάζονταν τότε το ζήτημα στους κύκλους των προσφύγων ο αντιπρόσωπος έμαθε από τον Τύπο και το ελληνικό ραδιόφωνο ότι δήθεν στην Ελλάδα έχει συλληφθεί ένας Έλληνας πρόσφυγας που εστάλη από τις αρχές της ασφαλείας της χώρας μας και η ελληνική κυβέρνηση κατηγορεί τα μέλη του ΚΚΕ ότι δήθεν αυτά αποστέλλονται ως κατάσκοποι εκ μέρους της χώρας μας. Έτσι, αυτός (ο αντιπρόσωπος), επηρεαζόμενος από αυτή την κατάσταση απαγόρευσε στους πρόσφυγες να συνεργάζονται με τα όργανα ασφαλείας.

Τα μέτρα που λήφθηκαν από τον αντιπρόσωπο, όπως ο αποκλεισμός από το κόμμα του Γιώργου Παπαευθυμίου και οι νουθεσίες προς τα μη οργανωμένα μέλη, έχουν σαν αποτέλεσμα η δική μας μυστική υπηρεσία στους πρόσφυγες όχι μόνο να μην προσφέρει τίποτα, αλλά και να αρνείται να έρθει στις συναντήσεις, λέγοντας ότι δεν μπορούμε να συνεργαστούμε μαζί σας, επειδή δεν μας το επιτρέπει ο αντιπρόσωπος και θα μας θεωρήσει κατάσκοπους. Η κατευθυντήρια γραμμή που έχει δώσει ο αντιπρόσωπος στους πρόσφυγες έχει βλάψει σε μεγάλο βαθμό το έργο μας και έχει δυσκολέψει την έρευνα για τα εχθρικά στοιχεία, επειδή η μυστική υπηρεσία που έχουμε θέσει στους κόλπους των προσφύγων, τα περισσότερα από τα μέλη της έχουν εκδιωχθεί και όσοι κρατούν ακόμα επαφές μαζί μας, δεν δίνουν σχεδόν καμία πληροφορία.

Τον Σεπτέμβριο του 1960 από τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας ήρθε στη χώρα μας ένας ανταποκριτής της ελληνικής εφημερίδας “Αυγή”, ο οποίος μόλις ήρθε συναντήθηκε και συνοδευόταν από τον αντιπρόσωπο που προαναφέραμε και με τον Έλληνα πρόσφυγα Γιάννη Φωτάκη, τον οποίο έχουμε υπό έρευνα 2/Α. Μετά την παραμονή του ανταποκριτή μερικές μέρες στη χώρα μας, βγήκε ότι μίλησε ενάντια στη σωστή γραμμή του Κόμματός

μας και για τον λόγο αυτό παρακολουθείται ήδη από τη χώρα μας ως ανεπιθύμητο στοιχείο. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι τις απόψεις του εναντίον του κόμματός μας θα πρέπει να τις έχει συζητήσει με τον αντιπρόσωπο, καθώς και με τον Γιάννη Φωτάκη. Η άποψη αυτή έχει ενισχυθεί και από μια τελευταία δήλωση του συνεργάτη "Μακεδόνας", από όπου προκύπτει ότι ο Γιάννης Φωτάκης μεταξύ άλλων είπε: "Το ΚΚΕ είναι υπέρ των απόψεων του Χρουστσόφ, ότι υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ του ΚΚ της Κίνας και του ΚΚ της Σοβιετικής Ένωσης, όπως και με το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας, ότι αυτές οι συγκρούσεις γεννήθηκαν στις συναντήσεις στο Βουκουρέστι, όπου ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ ήταν υπέρ του Χρουστσόφ, ως εκ τούτου, συνέχισε ο Γιάννης, οι Αλβανοί δεν μας θέλουν και πρέπει να φύγουμε από εδώ, την ίδια άποψη έχει και ο αντιπρόσωπος (για τους πρόσφυγες) και όταν έρθει κάποιος αντιπρόσωπος του κόμματός μας στο 4ο Συνέδριο του ΚΕΑ να προσπαθήσουμε να συναντηθούμε μαζί του, καθώς είμαστε περίπου 25 άτομα που δεν έχουμε Αλβανίδες γυναίκες και να του ζητήσουμε επίμονα να μας βγάλει από εδώ, γιατί η κατάσταση δεν είναι καλή".

Ο Αργυρόπουλος έχει πει ότι στη συνάντηση που είχε με τον Κολιγιάννη (έναν από τους αρχηγούς του ΚΚΕ) ο τελευταίος είπε ότι: πρέπει να επιμείνεις για να βελτιώσεις τη ζωή των Ελλήνων προσφύγων στην Αλβανία και, σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατο, θα τους στείλουμε στις Λαϊκές Δημοκρατίες.

Επίσης ο αντιπρόσωπος (Γιώργος Αργυρόπουλος) δεν θεωρεί ότι είναι δίκαιη η μεταφορά από τα Τίρανα του Γιάννη Φωτάκη, ο οποίος δεν υπάκουσε στην εντολή να πάει ως εκπαιδευτικός στο Αλέσιο, εφόσον τελείωσε το πανεπιστήμιο με υποτροφία του κράτους μας.

Με αφορμή την επέτειο της ίδρυσης του ΚΚΕ, σε όλους τους πρόσφυγες κηρύχθηκε απεργία και μετά από αυτό ο αντιπρόσωπος διοργάνωσε μια βραδιά όχι με όλους τους πρόσφυγες, αλλά μόνο με έναν μικρό κύκλο ατόμων, 20-25 άτομα (15 μη μέλη και οι άλλοι μέλη του ΚΚΕ), στους οποίους μίλησε για τη σημασία της ίδρυσης του κόμματος και για τον αγώνα του ελληνικού λαού, ενώ στη πλειοψηφία των προσφύγων δεν οργάνωσε καμία συγκέντρωση ή πολιτική διευκρίνιση με αφορμή τη γιορτή. Για τη στάση του αυτή τον μισεί η πλειοψηφία των προσφύγων.

Έτσι, στους κόλπους των Ελλήνων προσφύγων έχει δημιουργηθεί διχασμός και έχει χωριστεί σε δύο τμήματα: από τη μία πλευρά βρίσκεται ο αντιπρόσωπος με τα μέλη του ΚΚΕ, μαζί με έναν κύκλο δικών του ανθρώπων, ενώ από την άλλη, βρίσκεται η συντριπτική πλειοψηφία των προσφύγων που μισούν τον αντιπρόσωπο και τους υποστηρικτές του.

Εξαιτίας της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί μεταξύ των προσφύγων, ο αντιπρόσωπος δεν τολμά να βγει όπως και πριν για να δουλέψει μαζί τους, αλλά στέκεται φοβισμένος και περιθωριοποιημένος.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όταν ο Παναγιώτης Ευθυμίου, μέλος του ΚΚΕ, πρότεινε στον αντιπρόσωπο να παραβρεθούν στη βραδιά κάποιοι σύντροφοι Αλβανοί, ο αντιπρόσωπος απάντησε ότι για διάφορους λόγους δεν θα καλέσουμε κανέναν Αλβανό.

Στις 26/ΧΙ/1960 ο Έλληνας πρόσφυγας Ηλίας Ευαγγέλου (μέλος του ΚΚΕ) πήγε στα υπνοδωμάτια των προσφύγων και με βάνουσο τρόπο αφαίρεσε τις φωτογραφίες των ηγετών του Κόμματός μας, που είχαν τοποθετηθεί στον τοίχο, και άφησε μόνο τις φωτογραφίες των δύο ηρώων του ελληνικού λαού και αυτή του Λένιν. Σύμφωνα με πληροφορίες του Τμήματος των Εσωτερικών Υποθέσεων στο Φίερι, φαίνεται ότι ο προαναφερόμενος είχε διαταγές να βγάλει τις φωτογραφίες, αλλά από ποιόν συγκεκριμένα δεν φαίνεται. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να είχε πάρει εντολή από τον Γιώργο Αργυρόπουλο και ενισχύουμε την άποψη αυτή από το γεγονός ότι, μετά τη σύλληψη του Ηλία, ο Γιώργος έχει θορυβηθεί πολύ. Ο Ηλίας Ευαγγέλου είχε οριστεί από την κομματική οργάνωση για τους πρόσφυγες να συγκεντρώνει πληροφορίες από τους πρόσφυγες που διαμένουν σε Φίερι, ποιος από αυτούς καλείται στο Τμήμα, οι λόγοι για τους οποίους καλείται, ποιος

συναναστρεφόταν με τους αξιωματικούς της ασφάλειας και άλλες τέτοιες ενέργειες προκειμένου να ανακαλύψει τη μυστική μας υπηρεσία.

Στις 1/ΧΙ/1960 συνελήφθη ο Ηλίας Ευαγγέλου για την αφαίρεση των φωτογραφιών της ηγεσίας του κόμματός μας. Στη μέχρι τώρα κατάθεσή του λέει, ότι πριν δύο μήνες η κομματική οργάνωσή τους είχε αποφασίσει συγκεντρώσει τις φωτογραφίες και άλλα αντικείμενα. Βέβαια, αυτό πρέπει να είναι αλήθεια και δεν φανερώνει κάποιον συγκεκριμένο σκοπό αυτής της εχθρικής κίνησης, δεδομένου ότι, αν ήταν απόφαση της οργάνωσης θα έρεπε να είχαν αφαιρεθεί όλα τα αντικείμενα των προσφύγων, τα οποία κοστίζουν περισσότερο από ό, τι οι κορνίζες, τις οποίες ισχυρίζεται ότι τις έβγαλε για να μην υποστούν ζημιά.

Ο Ηλίας πρόσφατα έμαθε ότι ένας Έλληνας πρόσφυγας είχε γράψει μια επιστολή για τον Πρωθυπουργό μας Μεχμέτ Σέχου. Γι' αυτό, προσπάθησε να μάθει λεπτομέρειες από τον πρόσφυγα, φοβούμενος ότι γράφει τίποτα εναντίον του αντιπροσώπου και των άλλων μελών του ΚΚΕ. Στην πραγματικότητα ο πρόσφυγας έγραφε στον Μεχμέτ Σέχου για τον επαναπατρισμό του στην Ελλάδα.

Σε διάφορες συζητήσεις που ο αντιπρόσωπος κάνει με άλλους πρόσφυγες, την πράξη του Ηλία Ευαγγέλου την παρουσιάζει ως απλή και ασήμαντη και ότι δήθεν αυτό συνέβη από δική του απροσεξία. Ενώ ο Γιάννης Φωτάκης λέει στον συνεργάτη "Μακεδόνας" ότι στο Φίερι έχει συμβεί κάτι σημαντικό, συνελήφθη ο Ηλίας Ευαγγέλου και γι 'αυτό πρέπει οπωσδήποτε να έρθει στα Τίρανα ο αντιπρόσωπος για να μιλήσει με την Κεντρική Επιτροπή, αλλά δεν στέλνουν όχημα για να έρθει, λέγοντας ότι δεν έχουμε αυτοκίνητο. Εγώ, είπα ο Γιάννης, ρώτησα τους οδηγούς της Κεντρικής Επιτροπής και μου είπαν ότι δεν δουλεύουμε. Από αυτό προκύπτει, είπε ο Γιάννης, όχι ότι δεν έχουν οχήματα, αλλά ότι οι Αλβανοί δεν μας θέλουν.

Πριν λίγο καιρό ο πρόσφυγας Θεοδόσιος Φίλος πήρε την αλβανική υπηκοότητα, αλλά, σύμφωνα με τις οδηγίες του αντιπρόσωπου, μετά από έναν μήνα ζήτησε να απαλλαγεί από την αλβανική υπηκοότητα. Ταυτόχρονα, ο Θεοδόσιος έχει πει στους άλλους πρόσφυγες να τα έχουν καλά με το ΚΚΕ και όχι με τους Αλβανούς.

Ο Έλληνας πρόσφυγας Σπύρος Αρματάς, μη οργανωμένος στο κόμμα, ο οποίος κρατάει στενούς και αξιόπιστους δεσμούς με τον αντιπρόσωπο, λέει σε έναν άλλο πρόσφυγα ότι δεν πρέπει να συναναστρέφεται πολύ με τους Αλβανούς, αλλά και τους συντρόφους του κόμματός μας και τον συμβουλεύει να ζητήσει να οργανωθεί στο ΚΚΕ.

Μια ημέρα πριν έρθει ο απεσταλμένος του ΚΚΕ, προκειμένου να λάβει μέρος στο 4ο Συνέδριο του ΚΕΑ, ο Γιώργος Αργυρόπουλος επέστρεψε από το Βουκουρέστι, όπου είχε πάει για δουλειά. Ο Ιωάννης Φωτάκης, αν και είχε μεταφερθεί στην Κρούγια, ήξερε ποιος ήταν ο απεσταλμένος του ΚΚΕ, με τι ασχολούνταν, τα χαρακτηριστικά του κλπ.. Αυτά τα στοιχεία ο Γιάννης Φωτάκης θα πρέπει να τα έχει πληροφορηθεί από τον Γιώργο Αργυρόπουλο. Ο γραμματέας της οργάνωσης του ΚΚΕ στα Τίρανα Αχιλλέας Πετσίνη, στενή σύνδεση του αντιπροσώπου, είπε στους πρόσφυγες ότι τον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ στο 4ο Συνέδριο τον παρακολούθησαν, επειδή δεν συμφωνούσε με την έκθεση που παρουσίασε ο σύντροφος Ενβέρ. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Αχιλλέας ήρθε σε επαφή με αυτόν τον απεσταλμένο με το πρόσχημα ότι δήθεν του είχε φέρει ένα γράμμα από τον αδελφό του Αχιλλέα, που βρίσκεται στη Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας.

Μετά το 4ο Συνέδριο του ΚΕΑ, ο αντιπρόσωπος από το Φίερι, ειδοποιεί τον Αχιλλέα Πετσίνη να ενδιαφερθεί στην Κεντρική Επιτροπή για να του σταλεί όχημα προκειμένου να έρθει στα Τίρανα, ο τελευταίος ενημερώνει τον αντιπρόσωπο ότι δήθεν δεν έχει αυτοκίνητο, τότε ο Γιώργος είπε στον Αχιλλέα να ειδοποιήσει τηλεφωνικώς από τα Τίρανα τους συντρόφους του ΚΚΕ στη Ρουμανία (δίνοντάς τους και τον αριθμό του τηλεφώνου) να του στείλουν βίζα για να απομακρυνθεί από τη χώρα. Ο Αχιλλέας ενδιαφέρθηκε, αλλά δεν μπόρεσε να βρει το πρόσωπο που του είχαν συστήσει.

Απ' όσα τονίζονται παραπάνω, προκύπτει καθαρά ότι ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ Γιώργος Αργυρόπουλος μιλά ανοιχτά ενάντια στη γραμμή του Κόμματός μας, ότι με την κακή του δραστηριότητα έχει καταφέρει και καταφέρνει οι Έλληνες πρόσφυγες να μην τρέφουν συμπάθεια για το Κόμμα μας. Με τη στάση του απέναντι στα όργανά μας δυσκολεύει το ξεμπρόστιασμα του εχθρικού στοιχείου στους κύκλους των προσφύγων. Είναι γεγονός ότι από τότε που έχει έρθει αυτός ο αντιπρόσωπος, στους κύκλους των προσφύγων η μυστική μας υπηρεσία, όχι μόνο δεν έχει καμία απόδοση αναφορικά με την εχθρική δράση των ύποπτων στοιχείων, αλλά, από την άλλη, έχει ζητήσει να αποκοπεί από τα δικά μας όργανα, δηλώνοντας ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες που λαμβάνουν, για οτιδήποτε πρέπει να ενημερώσουν τον αντιπρόσωπο του κόμματός τους. Ανάλογη περίπτωση ήταν αυτή του συνεργάτη "Vetetima", "Tirana", "Gramoz".

Εκτός από αυτά, σε άλλους πρόσφυγες έχει δημιουργήσει την άποψη ότι δήθεν το κόμμα μας στέλνει άτομα για πράκτορες στην Ελλάδα, οι οποίοι, όταν συλλαμβάνονται ή παραδίδονται, καταθέτουν ότι έχουν σταλεί από τις αλβανικές υπηρεσίες και με αυτόν τον τρόπο βάζουν, δήθεν, σε δύσκολη θέση το ΚΚΕ κλπ..

Υφυπουργός Εσωτερικών Υποθέσεων
υποστράτηγος Μιχαλάκ Ζιτσιόσι

2^ο έγγραφο: Αναφορά με γενικότερο τίτλο "Κάποια ζητήματα σχετικά με τους Έλληνες πρόσφυγες στην Αλβανία"

ΜΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Όπως είναι γνωστό οι πρόσφυγες έχουν τοποθετηθεί κυρίως στο Φίερι και τη Λούσνια και μικρότερος αριθμός βρίσκεται σε άλλες περιοχές.

Σύμφωνα με πληροφορίες στην Αλβανία βρίσκονται συνολικά πάνω από 300 άτομα. Μέχρι στιγμής έχουν επαναπατριστεί στην Ελλάδα 826 άτομα.

Για τις μεταξύ τους υποθέσεις η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ έχει στείλει έναν αντιπρόσωπο, ο οποίος ζει στο Φίερι.

Αρχικά η στάση του φάνηκε ορθή. Αλλά τους 4-5 τελευταίους μήνες έκανε κάποιες κινήσεις ενάντια στις αρχές της Ασφάλειας, και γενικότερα δεν είχε σωστή στάση:

- 1) Οι σύντροφοι της Ασφάλειας στο Φίερι είναι σίγουροι ότι εκείνος έχει δώσει οδηγίες στους Έλληνες κομμουνιστές σε καμία περίπτωση να μην συνεργάζονται με τις αρχές της Ασφάλειας. Άλλη φορά ο ίδιος εξέφρασε την υποψία ότι και εκείνον τον παρακολουθεί η Ασφάλεια. Διαμαρτύρεται επειδή, σαν αποτέλεσμα των λανθασμένων κινήσεων κάποιου αξιωματούχου της Ασφάλειας (Sigurimi) στο Φίερι, κάποιοι Έλληνες πρόσφυγες δεν τον υπακούουν, και ότι έχει μειωθεί το κύρος του.
- 2) Το τελευταίο διάστημα έπεσε θύμα δολοπλόκων, οι οποίοι είναι πάρα πολλοί στους κύκλους των Ελλήνων προσφύγων. Για παράδειγμα, του κάνουν παράπονα για τα μέτρα που λαμβάνονται για όσους παραβιάζουν τους νόμους και εκείνος όλα αυτά τα αναφέρει σε μας. Το ίδιο και για το ζήτημα της βοσκής. Πολλά από τα λεγόμενά του για την Ασφάλεια (Sigurimi) τα αντλεί από τέτοια πρόσωπα.
- 3) Κατά κανόνα ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ που βρίσκεται εδώ ερμηνεύει στις κομματικές οργανώσεις των προσφύγων τις αποφάσεις των Ολομελειών της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ. Δεν γνωρίζουμε αν του έχουν έρθει οι αποφάσεις της τελευταίας Ολομέλειας, όπου αποφασίστηκε η στάση της αποστολής του ΚΚΕ στη Συνάντηση του Βουκουρεστίου. Ούτε έχουμε κάποια πληροφορία εάν εκείνος έχει αναφερθεί ή έχει μιλήσει μέχρι στιγμής γι' αυτό το ζήτημα. Ωστόσο, χωρίς

αμφιβολία, είναι ενημερωμένος για τη συνάντηση στο Βουκουρέστι από τον ανταποκριτή της εφημερίδας “Αυγή” που ήρθε τελευταία στα Τίρανα, με τον οποίον συζητήσε επί μακράν και κοιμήθηκαν μαζί στο ίδιο υπνοδωμάτιο. Ακολουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές για το θέμα αυτό, ειδοποιήσαμε όλες τις κομματικές επιτροπές, όπου υπάρχουν Έλληνες πρόσφυγες, για να είναι προσεκτικοί.

Όμως, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής δεν υπήρξε γι’ αυτόν κάποιος καλά καθορισμένος κανόνας, διότι έχει αφεθεί ελεύθερος να πηγαίνει οπουδήποτε έχει ζητήσει, μερικές φορές μάλιστα χωρίς να συνοδεύεται από κάποιον δικό μας άνθρωπο κλπ., προτείνουμε στη σχέση που έχουμε μαζί του να θέσουμε ορισμένους βασικούς κανόνες:

- 1) Σχετικά με τις μετακινήσεις που θα κάνει σε άλλες περιοχές, να μας ειδοποιήσει όχι μόνο για τη διαδρομή, που το κάνει ακόμα και τώρα, αλλά και για τον λόγο της μετακίνησης. Δεδομένου ότι ζει στο Φίερι, να εξουσιοδοτηθεί ο Πέτι Σάμπλι για να κρατήσει επαφή μαζί του σε σχέση με αυτά τα ζητήματα και να ενημερώνει την Κεντρική Επιτροπή.
- 2) Να του γίνει σαφές ότι οι συνάδελφοι από τη Διεύθυνση Εξωτερικών Υποθέσεων ή άλλοι που έχουν οριστεί από την Επιτροπή, μπορούν να συμμετέχουν μαζί του όχι μόνο στις συνεδριάσεις των προσφύγων που δεν είναι μέλη του κόμματος, το οποίο γίνεται μέχρι και σήμερα, αλλά και στις συνεδριάσεις των βασικών κομματικών οργανώσεων των προσφύγων, ανεξάρτητα από το θέμα που θα συζητήσει μαζί τους. Σε αυτές τις συναντήσεις οι συνάδελφοί μας μπορούν και να συμμετέχουν στη συζήτηση.
- 3) Ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ πρέπει να ενημερώνει τις κομματικές Επιτροπές στις περιοχές όπου πηγαίνει σχετικά με την εργασία που θα κάνει με τους πρόσφυγες, σχετικά με τα θέματα που συζητά μαζί τους, σχετικά με τις εντυπώσεις του για τους κομμουνιστές και την πολιτική τους κατάσταση και όχι μόνο για οικονομικά αιτήματα. Πρέπει να ενημερώνει τις κομματικές Επιτροπές που βρίσκονται σε κάθε περιοχή για τον αριθμό των μελών και τους υποψήφιους κόμματος που υπάρχουν στους κύκλους των Ελλήνων προσφύγων και, σχετικά με την αποδοχή νέων μελών στο κόμμα, να λάβει υπόψη και την άποψη των Επιτροπών των περιοχών αυτών.
- 4) Είτε στο Φίερι, είτε σε άλλες περιοχές όπου ενδέχεται να πάει, πρέπει να κρατά επαφές μόνο με τις κομματικές Επιτροπές. Δεν έχει καμία δουλειά ούτε με την Εκτελεστική Επιτροπή, ούτε με την Ασφάλεια (Sigurimi), ούτε με άλλες αρχές.
- 5) Μέχρι στιγμής εμείς παραδίδουμε στον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ την αλληλογραφία που έρχεται γι’ αυτόν από την Κεντρική Επιτροπή του (από τη Ρουμανία) και αποστέλλουμε οτιδήποτε έχει σχέση με την Κεντρική Επιτροπή. Αλλά, δεν γνωρίζουμε τίποτα σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές που λαμβάνει και τις αναφορές που δίνει. Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, νομίζω ότι θα ήταν αναγκαίο η Κεντρική Επιτροπή μας να γνωρίζει το περιεχόμενο των επιστολών αυτών που πηγαionoέρχονται καθόλου αραιά.

Ολοκληρώνοντας, πρέπει να επιμείνουμε περισσότερο ώστε οι κομματικές Επιτροπές των πόλεων κατά καιρούς να κρατούν ενήμερους τους πρόσφυγες σχετικά με τις πολιτικές εξελίξεις, στέλνοντας σε αυτούς δικούς μας σύνεδρους.

Ο διευθυντής της Εξωτερικής Διεύθυνσης
Πύρρο Μπίτα

AQSh

Σειρά ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΚΚΕ

1. και 2

1950 Φάκελος 2:

2ό έγγραφο: Επιστολή του Μπεντρί στον Πέτρο Πάπι σταλμένη στις 16 Ιουνίου 1950. Αναφορά για την παραλαβή τυπογραφικού υλικού.

Σύντροφε Πέτρο,

Σχετικά με την επιστολή σας στις 20.V.1950, σας ενημερώνουμε ότι τα δέματα με τυπογραφικό υλικό στα ελληνικά που σας παραδίνουν οι Έλληνες σύντροφοι, να τα παραλαμβάνετε και να μας τα στείλετε τακτικά με αεροπλάνο.

Όσον αφορά την απάντηση που ζητάτε να σας δώσουμε για το πόσες φορές λαμβάνουμε δέματα με τέτοιο υλικό, αυτό είναι δύσκολο να απαντηθεί και δεν είναι απαραίτητο. Το υλικό για το οποίο γίνεται λόγος έρχεται τακτικά.

Για το υλικό που έρχεται από την Πράγα θα σας γράψουμε να μας το στείλουν με πλοίο, εξαιτίας των δυσκολιών που παρουσιάζει το ταξίδι με αεροπλάνο, για όσο καιρό όμως θα έρθουν εκεί σ' εσάς (τα δέματα), στείλτε τα μας αμέσως με αεροπλάνο.

16.6.50

Χαιρετίσματα

Μπεντρί

υπογραφή

3ό έγγραφο: Επιστολή του Μιχάλη Πρίφτι σε αξιωματούχο που περιγράφεται ως Στρατηγός για την κατάσταση στην Ελλάδα μετά από τις εκλογές και τη διευθέτηση του ζητήματος του ραδιοφωνικού σταθμού στην Αλβανία.

Κύριε Διοικητά,

Σας αναφέρω εν συντομία όσα μου είπε ο σύντροφος Ιωαννίδης στη συνάντηση που είχαμε στις 3.5.1959 στη Βουδαπέστη.

Την εσωτερική κατάσταση στην Ελλάδα μου την παρουσίασε εν ολίγοις ως εξής:

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, ύστερα από τη στρατιωτική ήττα του περασμένου έτους, έχει αλλάξει και είναι υπέρ μας, δημιουργώντας δυνατότητες και συνθήκες κατάλληλες για μας, προκειμένου να ξεκινήσουμε εκ νέου τον αγώνα για να ξαναπάρουμε τον έλεγχο. Το συνεχές κίνημα των απεργιών, αν και υπό την κυριαρχία του μοναρχοφασισμού, η ηρωική στάση των φυλακισμένων στα στρατόπεδα συγκέντρωσης απέναντι στην αδιάλειπτη πίεση και τις βολιδοσκοπήσεις της αντίδρασης, και όχι μόνο των συντρόφων-μελών του κόμματος, αλλά και πολλών άλλων δημοκρατών που υπήρξαν στο παρελθόν υπουργοί και βουλευτές και που ασκούν ακόμα επιρροή και είναι συμπαθείς στα μέρη τους (εδώ ανέφερε τα ονόματα κάποιων δημοκρατών), η δυσαρέσκεια και η επαναστατική εγρήγορση των λαϊκών μαζών ενάντια στο υπάρχον καθεστώς, το οποίο δεν είναι σε θέση να επιλύσει τα ζωτικά προβλήματά τους, και ειδικά η κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά τις τελευταίες εκλογές, οι οποίες έδειξαν φανερά στον λαό την αδυναμία του τωρινού καθεστώτος, όλα αυτά, τα οποία είναι σημαντικότερα, είναι υπέρ μας και

δημιουργούν δυνατότητες και συνθήκες κατάλληλες, προκειμένου το Κόμμα μας να ξεκινήσει και πάλι τις δραστηριότητές του.

Ιδιαίτερα, μου μίλησε επί μακράν για τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών, τα οποία χαρακτήρισε φανερή αδυναμία της ελληνικής αντίδρασης απέναντι στις λαϊκές μάζες και σε καμία περίπτωση δεν τα θεώρησε ως επιτυχία για τη δημοκρατική πτέρυγα (το εσωτερικό στρατόπεδο). Ειδικά, σπουδαία και ολοφάνερη επιτυχία θεωρούσε τα αποτελέσματα των εκλογών σε τρεις από τις μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας, όπου η πλειοψηφία των ψηφοφόρων είναι εργάτες και όπου η δημοκρατική παράταξη πήρε, αν και υπό το μοναρχοφασιστικό καθεστώς, την πλειοψηφία των ψήφων. Πρόσθεσε ότι τα αποτελέσματα των εκλογών ήταν αρκετά ικανοποιητικά και ευνοϊκά για το κίνημα και πολύ καλά και προβλέψιμα για τους συμμάχους τους, τον Σοφιανόπουλο και τους συντρόφους του, οι οποίοι πριν τις εκλογές φαίνονταν ιδιαίτερα απαισιόδοξοι, σε τέτοιο βαθμό που δεν ήθελαν να θέσουν υποψηφιότητα. Στο σημείο αυτό, μου ανέφερε την προσπάθεια που έκανε το Κόμμα και οι ίδιοι, προκειμένου να τους πείσουν να επιστρέψουν στην Ελλάδα και να κατέλθουν στις εκλογές. Μου είπε ότι η ηγεσία του Κόμματος είναι ικανοποιημένη από τη στάση τους στη Βουλή. Κατά λέξη εκφράστηκε ως εξής: “Υπό εκείνες τις συνθήκες, στις οποίες βρίσκονται ακόμα, και εμείς να ήμασταν δεν θα είχαμε πει τίποτα περισσότερο”.

Η άνοδος του Πλαστήρα στην εξουσία, συνέχισε, είναι επιβολή της βασιλευόμενης δικτατορίας και των στρατιωτικών, υπό την κηδεμονία των Άγγλων και Αμερικανών ιμπεριαλιστών, οι οποίοι, για δικούς τους σκοπούς θα προσπαθήσουν, παράλληλα με τη δημαγωγία τους, να κρατήσουν με κάθε τρόπο εν δυνάμει τόσο τις στρατιωτικές βάσεις που διαθέτουν, όσο και τον ελληνικό στρατό, τον οποίο θα προσπαθήσουν να ισχυροποιήσουν και να οργανώσουν ακόμα καλύτερα. Είναι σαφές ότι οι Αμερικανοί ιμπεριαλιστές βαδίζουν προς τον σχηματισμό του άξονα Ελλάδα-Γιουγκοσλαβία-Ιταλία. Μεταξύ αυτών ο ελληνικός στρατός είναι ο πιο εξειδικευμένα προετοιμασμένος για τους δικούς τους σκοπούς, και μετά ακολουθεί αυτός του Τίτο. Αυτή την τροπή της κατάστασης πρέπει να τη λάβουμε υπόψη, και όπως προκύπτει, και εμείς και εσείς, και οι δύο πλευρές δηλαδή, πρέπει να την μελετήσουμε.

Για το Κόμμα μας η κατάσταση αυτή επιβάλλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις, ιδίως υποχρεώσεις που αφορούν την αναδιοργάνωση του κινήματος. Πριν απομακρυνθούμε από εκεί, είχαμε οργανώσει και είχαμε αφήσει στρατιωτικές ομάδες με σκοπό να ενισχύσουν τους συντρόφους μας στο πολιτικό έργο τους στις πόλεις. Δεδομένου των σημερινών συνθηκών, πρέπει να συμπληρώσουμε τα στελέχη αυτών των ομάδων, κυρίως να αντικαταστήσουμε εκείνα που έχουν σκοτωθεί. Οι ομάδες που βρίσκονται στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία πρέπει να λάβουν βοήθεια από εσάς, από την Αλβανία. Πιστεύουμε ότι πρέπει να ξεκινήσουμε από τα Ιωάννινα και έπειτα, μέσω των Ιωαννίνων, να συνεχίσουμε στην Κέρκυρα. Σκεφτόμαστε να στείλουμε σ' αυτές τις ομάδες 50 άτομα περίπου, από τα καλύτερα και πιο καταρτισμένα στελέχη. Αρχηγό αυτών των ομάδων σκεφτόμαστε να ορίσουμε τον σύντροφο Βασιλάδα (ψευδώνυμο), από τα ικανότερα στελέχη μας και με εμπειρία στην παρανομία. Αυτός θα δουλέψει έξω από τα Γιάννενα και σύντομα θα μπει στα Γιάννενα και από κει θα προσπαθήσει να συνδεθεί με την Κέρκυρα. Ο σκοπός της αποστολής τους είναι αποκλειστικά η οργάνωση του κινήματος. Αυτούς τους συντρόφους εμείς τους έχουμε προετοιμάσει και είναι ήδη έτοιμοι, σκεφτόμαστε να ξεκινήσουν από τα Γιάννενα και την Κέρκυρα, επειδή και για μας και για σας αποτελούν κομβικά σημεία. (Στο σημείο αυτό αναφέρθηκε εκτεταμένα στη βοήθεια στον τομέα των πληροφοριών, την οποία θα μπορούσαν να μας προσφέρουν οι σύντροφοι αυτοί, όσον αφορά την πολιτικο-

στρατιωτική κατάσταση εκείνης της περιοχής ειδικότερα, και πάνω από όλα, την κατάσταση στην Ελλάδα, γενικότερα).

Καταλήγοντας είπε: αυτό είναι το ζήτημα που εμάς μάς απασχολεί και για το οποίο ζήτησα να έρθω στα Τίρανα. Πριν κάνουμε οποιαδήποτε κίνηση θα θέλαμε και την άποψη του Κόμματός σας, την οποία παρακαλώ να την έχουμε όσο νωρίτερα γίνεται, διότι από την απάντησή σας εξαρτάται η λήψη κάποιων άλλων τεχνικών μέτρων. (Στο σημείο αυτό με παρακάλεσε να του απαντήσουμε όσο γίνεται νωρίτερα).

Σχετικά με τον ραδιοφωνικό σταθμό μου είπε κατά λέξη τα εξής: “Τον ραδιοφωνικό σταθμό θέλουμε να τον καταργήσουμε, αλλά αν εσείς είστε σύμφωνοι να παραμείνει, δεν έχουμε καμία αντίρρηση”. Με παρακάλεσε και γι' αυτό το ζήτημα να του δώσουμε απάντηση και απ' όλη τη συζήτηση σχετικά με το θέμα αυτό κατάλαβα ότι θέλουν ο ραδιοφωνικός σταθμός να παραμείνει σε μας.

Τέλος, είπε ότι θα αναχωρήσει όσο γίνεται νωρίτερα για το Βουκουρέστι, όπου θα γινόταν η συνέλευση της ολομέλειας. Μου είπε ότι θα μου φέρει ένα αντίτυπο από την τελευταία απόφαση του Πολιτικού Γραφείου (το αντίτυπο το βρήκα, αλλά στα ελληνικά, σας στέλνω συνημμένα ένα αντίτυπο).

Εγώ από μέρους μου του είπα ότι όσα με πληροφόρησε θα τα μεταφέρω στον σύντροφο Ενβέρ, με το που φτάσω στα Τίρανα. Του είπα ότι ενδέχεται να αργήσω λίγο, καθώς θα πάω στην Πράγα, όπου μπορεί να καθυστερήσω λίγες μέρες. Η συνάντηση έγινε σε ένα δικό τους σπίτι, στη Βουδαπέστη, χωρίς να είναι παρών άλλο άτομο.

Τυπώθηκε σε δύο αντίτυπα, και τα δύο παραδόθηκαν

Τίρανα στις 27.V.1950

Π. Πρίφτι

υπογραφή

3. και 4. και 5

1954 Φάκελος 4:

1ο έγγραφο: Χειρόγραφο επιστολή σταλμένη από τον Καντρί Χότζα στον Γκόγκο Νούσι, με ημερομηνία 8.9.1955, με την οποία επισημαίνει τις δυσκολίες για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον Παντελή Βλάχου.

Σύντροφε Γκόγκο,

Κατά παραγγελία του συντρόφου Μεχμέτ σας στέλνω τα πρακτικά σχετικά με τη δολοφονία ενός Έλληνα πρόσφυγα το 1947. Γι' αυτό το άτομο ενδιαφέρθηκε να μάθει ο σύντροφος Μπαρτζιώτας, εκ μέρους του Κ.Κ. Ελλάδας.

Έχουμε προσπαθήσει για παραπάνω από έναν χρόνο και εν τέλει συγκεντρώσαμε μόνο εκείνες τις πληροφορίες που περιγράφονται στην αναφορά. Ο επιλοχίας ή άλλοι υπάλληλοι των συνόρων εκείνης της εποχής δεν έχουν βρεθεί, επειδή δεν υπήρχαν κατάλογοι ονομάτων. Θεωρώ ότι πρέπει να δοθεί απάντηση στους Έλληνες συντρόφους.

Καντρί Χότζα

υπογραφή

8-9-55

2ο έγγραφο: Αναφορά του Υπουργείου Εσωτερικών της Αλβανίας με ημερομηνία 23.8.1955, σχετικά με τις συνθήκες δολοφονίας του Παντελή Βλάχου. Δυσκολία επιβεβαίωσης στοιχείων. Πληροφορίες σχετικά με τον Παντελή Βλάχου, από δύο μάρτυρες, Έλληνες πρόσφυγες, τους Βλάχο Φίλιππο και Παύσο Νίκο, και τον γιό του Σταύρο Βλάχου.

ΛΑΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ 1^{ος}
ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ
Τίρανα, 23/8/1955

ΑΝΑΦΟΡΑ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΜΑΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΥΠΗΚΟΟΥ ΒΛΑΧΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΛΗΜΝΙΤΣΑ

Για να βρούμε με ποιόν τρόπο και υπό ποιές συνθήκες δολοφονήθηκε ο προαναφερόμενος, ζητήσαμε λεπτομέρειες από τη Διεύθυνση της Κορυτσάς, αλλά δεν επιβεβαίωσε τίποτα. Στη συνέχεια, ρωτήσαμε τους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς που υπηρετούσαν εκείνη την περίοδο στα σύνορα, αλλά και από εκείνους δεν εξακριβώσαμε κάτι.

Εν τέλει, και αφού δεν καταφέραμε να επαληθεύσουμε τίποτα μέσω των επίσημων αρχών μας, ρωτήσαμε πολλούς Έλληνες πρόσφυγες που ζουν εδώ, αλλά η πλειοψηφία είχαν άγνοια για την τύχη του, ενώ κάποιοι άλλοι έχουν δώσει μαρτυρίες για ό, τι γνώριζαν.

Από όλους αυτούς μπορούμε να πάρουμε ως βάση μόνο τη μαρτυρία δύο Ελλήνων προσφύγων που ρωτήσαμε το τελευταίο διάστημα, τους Βλάχου Φίλιππο και Παύσο Νίκο, σύμφωνα με τα λεγόμενα των οποίων προκύπτει ότι:

Ο Βλάχου Παντελής ήταν από το χωριό Σλήμνιτσα της Καστοριάς. Τον Αύγουστο του 1947, εξαιτίας του πολέμου που διεξαγόταν εκεί, μαζί με άλλους πρόσφυγες ήρθε στην Αλβανία, έχοντας μαζί τα ζώα του.

Εγκαταστάθηκε στο Prenjas του Ελμπασάν, μαζί με άλλους πρόσφυγες.

Τον Νοέμβριο αυτού του έτους πήρε τα ζώα του από το Prenjas και κατευθύνθηκε προς την Ελλάδα. Πέρασε στο Zvesde της Κορυτσάς, και ζήτησε να πάρει μαζί του και τα ζώα των άλλων προσφύγων.

Τελικά, έχοντας μαζί του άλλους δύο πρόσφυγες, τον Θύμο Ζιώγκα και Τόλη Σούτκα, έφτασε στα σύνορα στο Qyteze (Lenionice), όπου τον αναγνώρισε ο επιλοχίας των συνόρων και τον διέταξε να επιστρέψει, αλλά ο Παντελής αρνήθηκε και αποπειράθηκε να τον χτυπήσει με τσεκούρι. Την ίδια στιγμή, ο επιλοχίας τον πυροβολεί, σκοτώνοντάς τον.

Οι δύο φίλοι που είχε μαζί του επέστρεψαν στη χώρα μας και σήμερα βρίσκονται στις Λαϊκές Δημοκρατίες.

Ο γιός του Παντελή Βλάχου, Σταύρος, βρίσκεται στο Φίερι και είπε ότι ο πατέρας του δολοφονήθηκε, ενώ έμπαινε στη χώρα μας ως πρόσφυγας. Θεωρούμε ότι τα λεγόμενα του Σταύρου δεν είναι αληθή, αλλά ότι το συμβάν έγινε όπως περιγράφουν οι δύο πρόσφυγες. Άλλες πληροφορίες σχετικά με τη δολοφονία του Παντελή δεν υπάρχουν.

Επικεφαλής του 3του Διαμερίσματος
1ος Διοικητής
(Χρήστο Βόκο)
υπογραφή

3ο έγγραφο: Επιστολή του ΚΕΑ στο ΚΚΕ στις 10.9.1955, με την οποία δίνει τις παραπάνω πληροφορίες, για τη δολοφονία του Παντελή Βλάχου.

Τίρανα, 10/9/1955

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αγαπητοί σύντροφοι,

Προς απάντηση της υπ' αριθμόν 3426 επιστολής σας, με ημερομηνία 30.4.1954, βάσει των ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί σχετικά με το ζήτημα προκύπτει όπως παρακάτω:

Σύμφωνα με τα λεγόμενα των προσφύγων Βλάχου Φίλιππο και Παύσο Νίκο που ρωτήθηκαν τελευταία, εφόσον οι επίσημες αρχές και οι περισσότεροι πρόσφυγες δεν γνωρίζουν αναφορικά με το ζήτημα, ο λεγόμενος Βλάχος Παντελής τον Αύγουστο του 1947 ήρθε στην Αλβανία, εξαιτίας του πολέμου, μαζί με άλλους πρόσφυγες, έχοντας μαζί και τα ζώα του. Ο συγχωρεμένος εγκαταστάθηκε στην περιφέρεια του Ελμπασάν, αλλά τον Νοέμβριο του 1947 πήρε τα ζώα και κατευθύνθηκε προς την Ελλάδα, παίρνοντας μαζί του τους πρόσφυγες Θύμο Ζιώγια και Τόλη Σούτκα. Αλλά, όταν έφτασαν στα σύνορα αναγνωρίστηκαν από τις συνοριακές αρχές μας, που τους διέταξαν να επιστρέψουν. Ο Παντελής αποπειράθηκε να σκοτώσει έναν συνοριοφύλακα με τσεκούρι, ο οποίος τον πυροβόλησε, σκοτώνοντάς τον. Οι δύο φίλοι του επέστρεψαν στη χώρα μας και, από τις πληροφορίες που διαθέτουμε, σήμερα βρίσκονται στις Λαϊκές Δημοκρατίες.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ Κ.Ε.Α.
ΓΚΟΓΚΟ ΝΟΥΣΙ
υπογραφή

6.

1961 Φάκελος 4:

1^ο έγγραφο: Επιστολή σταλμένη στις 22.11.1962 στον σύντροφο Ράπι από τον Υσνί Κάπο με την οποία τον επιβραβεύει, επειδή επέστρεψε κάποια επιστολή στο ΚΚΕ.

Σύντροφε Ράπι,

Πληροφορηθήκαμε σχετικά με την επιστολή της ΚΕ του ΚΚΕ, την οποία εσείς τους επιστρέψατε.

Επισημαίνουμε πράξατε ορθά που επιστρέψατε την επιστολή, γιατί εμείς δεν κρατάμε καμία επαφή με την προδότρια ομάδα που βρίσκεται τώρα στην αρχηγία του ΚΚ Ελλάδας, όπου έχουν διεισδύσει οι ξένες μυστικές υπηρεσίες, οι οποίες έχουν οδηγήσει το ελληνικό κομμουνιστικό και δημοκρατικό κίνημα στον γκρεμό.

22/XI/1962

Χαιρετισμούς στους συντρόφους
και στην οικογένεια
Με εναγκαλισμούς
Υσνί Κάπο
υπογραφή

7. και 8

1955 Φάκελος 2

9ο έγγραφο: Σύντομη αναφορά της Διοικητικής Διεύθυνσης στις 18.3.1955, σχετικά με τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια της παραμονής του Έλληνα απεσταλμένου στην Αλβανία.

Σύντομη αναφορά
σχετικά με την οικονομική μεταχείριση του απεσταλμένου του ΚΚ Ελλάδας

Στον απεσταλμένο του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ο οποίος ήρθε στη χώρα μας από τις 2 Φεβρουαρίου αυτού του έτους για την ελληνική προσφυγική μειονότητα, έγινε η εξής οικονομική μεταχείριση: Από τη μεριά μας του εξασφαλίστηκαν όλα τα αναγκαία έξοδα που έχει κάνει μέχρι τώρα· βάλουμε στη διάθεσή του ένα όχημα και έναν διερμηνέα· του αγοράσαμε ένα και, για τα προσωπικά του έξοδα του δώσαμε 15.000 λεκ.

Αφού ο απεσταλμένος θα παραμείνει για ακαθόριστο χρονικό διάστημα και αφού έχει ζητήσει να φέρει εδώ και την οικογένειά του, η κάλυψη των εξόδων θα γίνει από τον ίδιον, νομίζουμε για το ερχόμενο έτος να καθοριστεί ένα χρηματικό ποσό 190.000 λεκ, υπολογίζοντας από 15.000 λεκ τον μήνα. Το ταμείο θα χωριστεί σε τρίμηνα όπως παρακάτω:

Για το πρώτο τρίμηνο	55.000 λεκ
Για το δεύτερο τρίμηνο	45.000 λεκ
Για το τρίτο τρίμηνο	45.000 λεκ
Για το τέταρτο τρίμηνο	45.000 λεκ
Σύνολο	190.000 λεκ

Σημείωση: Για το πρώτο τρίμηνο έχουν υπολογιστεί και τα έξοδα που έγιναν μαζί με τον διερμηνέα και τον συνοδό το χρονικό διάστημα που πήγε με υπηρεσία στις ομάδες των Ελλήνων προσφύγων, όπως και το ποσό των χρημάτων που ξοδεύτηκαν για την αγορά του ραδίου.

18.3.1955
Διευθυντής της Διοικητικής Διεύθυνσης
Λάζι Στρατομπέρδα
υπογραφή

10ο έγγραφο:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΚΑΠΟΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Η Κεντρική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, επειδή ανησυχούσε για μερικά ζητήματα που απασχολούσαν τους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες που βρίσκονται στη Λαϊκή Δημοκρατία της Αλβανίας, έστειλε τον Οκτώβριο του 1953 ένα μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, τον Τοκαλή Ορθόδοξο, ο οποίος υπέβαλε τα προβλήματα στο Κόμμα μας, κάποια από τα οποία ήταν: το ιδεολογικό και πολιτικό έργο, η οργάνωση, η αποδοχή των απόψεων σε διάφορα ζητήματα που είχαν προκύψει και άλλα.

Για 7 μήνες ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ δούλεψε με τους πρόσφυγες, συγκρότησε τις κομματικές οργανώσεις, αναδιοργάνωσε τη μορφή της ιδεολογικής και πολιτικής

εκπαίδευσης και την καθοδήγηση των προσφύγων, συγκέντρωσε τις λίστες όσων θέλουν να πάνε στις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση, ρωτώντας τους προσωπικά.

Μετά την αποχώρησή του από την Αλβανία, η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος Εργασίας της Αλβανίας, έλαβε από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ μια επιστολή μαζί με τις λίστες των προσφύγων που είχαν ζητήσει να φύγουν από την Αλβανία, όπου αναφερόταν να τους δοθεί η δυνατότητα να φύγουν στις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση, ζητώντας η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ να μεσολαβήσει στις παραπάνω χώρες.

Η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ στην απάντησή της εξέφρασε την έγκρισή της και αναλάμβανε την προετοιμασία και τη μεταφορά τους μέχρι το λιμάνι του Δυρραχίου, ενώ σχετικά με την αποδοχή και τη μεταφορά στις χώρες αυτές το άφηνε να μεσολαβήσει το ίδιο το ΚΚΕ.

Πριν ακόμα λάβουμε απάντηση από το ΚΚΕ για τα παραπάνω, η Πρεσβεία της Σοβιετικής Ένωσης, της Πολωνίας, της Ουγγαρίας, της Ρουμανίας και της Τσεχοσλοβακίας χορήγησαν μια σειρά από βίζες για τα άτομα που ήταν γραμμένα στις λίστες, αλλά η αναχώρησή τους δεν πραγματοποιήθηκε, επειδή δεν έχει ρυθμιστεί το ζήτημα της πληρωμής της μεταφοράς στο λιμάνι του Δυρραχίου και η διαδρομή για τις χώρες στις οποίες ταξιδεύουν και επειδή οι πρεσβείες δεν είναι ενημερωμένες σχετικά με το ζήτημα.

Αυτό το γεγονός έχει προκαλέσει δυσαρέσκεια στους πρόσφυγες, η κατάσταση των οποίων, παρά την όλη δουλειά από τον αντιπρόσωπο του ΚΚΕ, δεν έχει παρουσιάσει κάποια θετική αλλαγή.

Είναι γνωστό ότι η σύνθεση των Ελλήνων προσφύγων είναι ανομοιογενής. Η παροχή βοήθειας από το ΚΚΕ για την καλύτερευση της πολιτικής κατάστασης επέφερε κάποια αποτελέσματα, αλλά εξαιτίας της προσπάθειας για τη μη παρέμβαση στην εσωτερική οργάνωση και την καθοδήγηση, που έχουν καθιερωθεί από το ΚΚΕ και τους ίδιους τους πρόσφυγες, τα αποτελέσματα δεν ήταν ικανοποιητικά.

Μόνο τους 3-4 τελευταίους μήνες, όταν η νοσογόνα κατάσταση των προσφύγων ήταν δυνατόν να οδηγηθεί σε έναν μεγαλύτερο εξευτελισμό, λήφθηκαν κάποια μέτρα, όπως για παράδειγμα 3 άτομα μπήκαν στο στρατόπεδο των μοναρχοφασιστών, κάποια άλλα αποβλήθηκαν από τα συμβούλια, ενώ άλλοι εισχώρησαν σε αυτά.

Παρόλα αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν τα συμπτώματα των διαπληκτισμών και των συμμοριών, σε κατάσταση τέτοια που η διεύθυνση που είναι υπεύθυνη για τους πρόσφυγες να μην μπορεί μόνη της να λύσει το πρόβλημα.

Όσον αφορά την υλική πλευρά έχει δοθεί η δυνατή και πολύπλευρη στήριξη, εξασφαλίζοντας οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες, καθώς και συνθήκες υγιεινής, καλύτερες από αυτές των πολιτών μας, τόσο σε φάρμες και βοσκοτόπια, όσο και σε σχολεία και νοσοκομεία. Εντούτοις, σχετικά με το ιδεολογικό και πολιτικό επίπεδο και τις εσωτερικές αναταραχές, υπάρχει ένα μερίδιο προσφύγων που δεν είναι ευχαριστημένο και έχει αξιώσεις άνευ λόγου, δεν είναι πειθαρχημένο, δεν εργάζεται όσο πρέπει και όπως πρέπει και δείχνει απροσεξία όσον αφορά τη στάση του απέναντι στο έργο των διευθυντών και υπάρχουν περιπτώσεις και απέναντι των εντολών και των αποφάσεων της Κυβέρνησής μας.

Πάντα περίμεναν και έγραφαν επιστολές να έρθει κάποιος απεσταλμένος από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ο οποίος μπορεί να τους ξεκαθαρίσει και να επιλύσει όλα τα ζητήματά τους. Αυτή η ιδέα έχει διαδοθεί και επειδή ο Τοκαλής, πριν αποχωρήσει τους είπε, μετά από δύο μήνες θα επιστρέψω με οδηγίες και θα επιλύσουμε τα ζητήματα.

Αυτό το πράγμα έχει πάρει λάθος πορεία και έχει προκαλέσει δυσπιστίας όσον αφορά την ορθή λύση των προβλημάτων τους από το Κόμμα μας.

Στις 2.2.1955 ήρθε στη χώρα μας ο επιφορτισμένος με το κομματικό έργο για του Έλληνες πρόσφυγες, ο αντιπρόσωπος του ΚΚΕ Μιχάλης Δαρόγλου και στις 4.2.1955 συναντήθηκε με τον γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΕΑ τον σύντροφο Ριτά Μάρκο. Εκείνος υπέβαλε τα ζητήματα που θα παραθέσω παρακάτω, ζητώντας, αφού μελετηθούν από την ηγεσία του Κόμματος, αν είναι δυνατόν να του δοθεί απάντηση, και επεσήμανε ότι τα δύο πρώτα είναι τα πιο σημαντικά:

1. Από το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας να δοθούν στο ΚΚΕ όλες οι πληροφορίες που αφορούν την Ελλάδα, οι οποίες έρχονται στο Κόμμα Εργασίας από τα διάφορα όργανά του.
2. Από το Κόμμα Εργασίας να επιτραπεί και οργανωθεί το πέρασμα στην Ελλάδα, διά ξηράς ή διά θαλάσσης, μια σειρά στελεχών του ΚΚΕ, χωρίς να φέρουν οπλισμό, οι οποίοι θα πάνε εκεί όχι για στρατιωτικές επιχειρήσεις, αλλά για τη διεύθυνση θεμάτων που αφορούν το κόμμα. Αυτό το ζήτημα το ΚΚΕ το έχει υποβάλει και άλλες φορές, αλλά εξαιτίας της κατάστασης δεν εγκρίθηκε από το ΚΕΑ, και τώρα την υποβάλει εκ νέου.
3. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας αποφάσισε να επιτρέψει την επιστροφή στην Ελλάδα όλων όσων το επιθυμούν, με εξαίρεση των ανταρτών (σχετικά με αυτό το ζήτημα ο αντιπρόσωπος παρέδωσε μια επιστολή εκ μέρους της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ για την Κεντρική Επιτροπή του ΚΕΑ- δες την επιστολή).
4. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας παρακαλεί να μεσολαβήσει και η Κεντρική Επιτροπή του ΚΕΑ στις πρεσβείες της Σοβιετικής Ένωσης και των Λαϊκών Δημοκρατιών για τη ρύθμιση της μεταφοράς όλων των Ελλήνων προσφύγων, σύμφωνα με τις λίστες που παρέθεσε με την επιστολή που έστειλε προηγουμένως, με σκοπό να ενωθούν με τις οικογένειές τους στις παραπάνω χώρες. Το ΚΚ Ελλάδας έκανε όλες τις προσπάθειες για το θέμα αυτό και εξακολουθεί να κάνει, και η στάση της σχετικά με αυτό το ζήτημα δεν διαφοροποιείται από αυτό που αναφέρθηκε στην παραπάνω παράγραφο.
5. Να εξεταστεί αν υπάρχει δυνατότητα από τα 300 άτομα που βρίσκονται στο στρατόπεδο των μοναρχοφασιστών να γίνει ένας διαχωρισμός και κάποια μερίδα να αφηθεί ελεύθερη.
6. Μεταξύ των Ελλήνων προσφύγων, στη Σοβιετική Ένωση και τις Λαϊκές Δημοκρατίες, υπάρχουν κάποιοι Αλβανοί που πολέμησαν μαζί με τις δυνάμεις μας και έχουν ζητήσει να επιστρέψουν στα σπίτια τους στην Αλβανία, αλλά κάτι τέτοιο δεν έχει εγκριθεί. Εκείνοι έχουν αρχίσει να παρεκκλίνουν λίγο, ωστόσο η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να τους δοθεί η δυνατότητα να επιστρέψουν στην Αλβανία.
7. Να καθοριστεί με ποιόν θα συσχετίζεται για το έργο του και να αρχίσει να επισκέπτεται τους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες.
8. Να ενημερωθεί η πρεσβεία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Αλβανίας που βρίσκεται στη Ρουμανία να δοθεί βίζα στη σύζυγο και τη μικρότερη κόρη του για να έρθουν στην Αλβανία (αυτό το είπε, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση με τον σύντροφο Ριτά).

Στο τέλος του δόθηκαν μερικές διευκρινήσεις σχετικά με την κατάσταση και τη μεταχείριση των προσφύγων και η συζήτηση έκλεισε.

Τώρα εκείνος άρχισε να επισκέπτεται τους πρόσφυγες και κρατά αυστηρή στάση για τη σπάταλη ζωή που κάνουν.

Μέχρι στιγμής δεν έχει ζητήσει τη λεπτομερή άποψή μας αναφορικά με την κατάσταση και το έργο των προσφύγων. Θεωρεί ότι, αφού τους επισκεφθεί θα είναι σε θέση να κάνει προτάσεις.

Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΕΑ

Ριτά Μάρκο

9. και 10 και 11.

1964 Φάκελος 1:

1^ο έγγραφο

Σύντροφε Π. Κότσι , Π. Μπίτο,

Πρέπει να ενημερώσουμε τον Ράπι ότι αυτό το υλικό που έχουν ετοιμάσει οι Έλληνες δεν έχει προετοιμαστεί σωστά. Να τους συστήσουμε στο υλικό να διαφαίνονται τα πολιτικά, ιδεολογικά και οργανωτικά προβλήματα ευθέως και με σαφήνεια. Να χρησιμεύσει σαν πολιτικό πρόγραμμα για τους κομμουνιστές, και έτσι να ξεσκεπαστεί η μέχρι σήμερα γραμμή των μοντέρνων ρεβιζιονιστών και των Ελλήνων ρεβιζιονιστών. Να διαφαίνεται τι πρέπει να γίνει. Ετοίμαζε τις οδηγίες για τον Ράπι και να το μελετήσουμε μαζί.

υπογραφή

2^ο έγγραφο:

Επιστολή

Αυτό το υλικό των Ελλήνων κομμουνιστών προσφύγων στη Ρουμανία παραδόθηκε στο προξενείο μας για να το μελετήσει η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματός μας και να το διαβιβάσει στους Βέλγους συντρόφους.

Υσνί Κάπο

3ο έγγραφο: Επιστολή του Υσνί Κάπο προς τον σύντροφο Ράπι, σταλμένη στις 15/ΧΙ/1964, με την οποία ασκεί κριτική στην αναφορά σχετικά με την ίδρυση της Προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής.

Σύντροφε Ράπι,

Μελετήσαμε την απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστικό-λενινιστικό) και την αναφορά σχετικά με την ίδρυση της Προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής.

Όπως θα έχετε παρατηρήσει, δεν είναι πλήρης (η αναφορά), και έχει αρκετά ασαφή και άδικα σημεία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς και το γεγονός ότι αυτό είναι το πρώτο έγγραφο που συντάσσουν οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές, ότι, όπως υποστηρίζουν η Κεντρική Επιτροπή μόλις έχει συγκροτηθεί, εμείς πιστεύουμε ότι αυτό το υλικό πρέπει να επανεξεταστεί εξ' ολοκλήρου και να επεξεργαστεί με περισσότερη σαφήνεια η πολιτική και οργανωτική γραμμή τους. Αυτό είναι απαραίτητο για τους ίδιους του Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές, για το μέλλον και την επιτυχία του έργου τους.

Οι Έλληνες σύντροφοι σας είπαν ότι περιμένουν τις παρατηρήσεις που μπορεί να έχει το Κόμμα μας σχετικά με αυτό το πρώτο τους έγγραφο. Εφόσον είναι έτσι, βρείτε την ευκαιρία να συζητήσετε με τον αρμόδιο σύντροφο που είναι πιο σίγουρο και με πολύ τακτ και προσοχή να του επισημάνετε φιλικά τις σκέψεις και τις παρατηρήσεις σχετικά με το παραπάνω έγγραφο.

Στη συνομιλία που θα έχετε να θίξετε αυτά τα βασικά ζητήματα:

1. Εκφράστε τους τη συμπάθεια και την υποστήριξη του ΚΕΑ για την πολύ σημαντική πρωτοβουλία τους, σκοπός της οποίας είναι η αποφασιστική καταπολέμηση και το ξεσκέπασμα μέχρι τέλους του σύγχρονου χρουστοιοφικού ρεβιζιονισμού γενικότερα, και της ρεβιζιονιστικής γραμμής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και της προδότης ηγεσίας του ιδιαίτερα. Όπως και εκείνοι, έτσι και εμείς πιστεύουμε ότι η γραμμή που ακολουθεί το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας είναι βαθιά οπορτουνιστική, σε πλήρη αντίθεση με τα διδάγματα του μαρξισμού - λενινισμού, ως εκ τούτου ρεβιζιονιστική και προδοτική, και η σημερινή στάση και δράση της στην ουσία αφόπλισε τον ελληνικό λαό μπροστά από την εσωτερική αστική τάξη και τον διεθνή ιμπεριαλισμό, συνέβαλε στην ενίσχυση του καταπιεστικού καθεστώτος και της εκμετάλλευσης στη χώρα, αποδυνάμωσε τον επαναστατικό αγώνα της εργατικής τάξης και του ελληνικού λαού για εθνική ανεξαρτησία και κοινωνική απελευθέρωση. Δεν μπορεί να υπάρξει καμία ψευδαίσθηση ότι η σημερινή ηγεσία του ΚΚΕ μπορεί να αλλάξει την προδοτική και αντιμαρξιστική γραμμή του. Αυτό, όπως και ο σύγχρονος ρεβιζιονισμός, μπορεί να κάνει κάποιες αλλαγές από άτυπη άποψη τακτικής (και αυτό είναι το μέγιστο που μπορεί να κάνει), σε συνάρτηση με τις δύσκολες περιστάσεις και καταστάσεις που διαμορφώνονται για τον σύγχρονο ρεβιζιονισμό σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, δεν θα αγγίξουν ποτέ τον πυρήνα της ρεβιζιονιστικής γραμμής τους σε όλα τα βασικά ζητήματα και σε όλα τα εξωτερικά και εσωτερικά προβλήματα της χώρας. Γι' αυτό τον λόγο, εμείς χαιρόμαστε με το γεγονός ότι οι αληθινοί Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές θεωρούν ως τον μοναδικό δίκαιο τρόπο τον ανοιχτό αποφασιστικό αγώνα για την προστασία του μαρξισμού-λενινισμού και το ξεσκέπασμα του σύγχρονου ρεβιζιονισμού και τη ρεβιζιονιστική, αντιμαρξιστική και εχθρική δράση της ρεβιζιονιστικής ηγεσίας του ΚΚΕ. Θεωρούμε τον αγώνα και τη στάση των Ελλήνων μαρξιστών-λενινιστών κατά του ρεβιζιονισμού ως το μόνο εργαλείο που ανταποκρίνεται τόσο στα ζωτικά συμφέροντα του ελληνικού λαού για την εθνική και κοινωνική απελευθέρωση, όσο και στα συμφέροντα του διεθνούς κομμουνιστικού και εργατικού κινήματος. Σε αυτόν τον δύσκολο αγώνα οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές θα βρουν στο Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας, όπως πάντα, την πλήρη υποστήριξη και όλη τη δυνατή βοήθειά του. Αυτό το θεωρούμε ως το διεθνιστικό καθήκον μας.

II. Να ευχαριστήσετε τους Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές για τη μεγάλη εμπιστοσύνη που δείχνουν για την ΚΕ του ΚΕΑ, η οποία εκφράζεται με το αίτημά τους για προτάσεις και συναδελφικές παρατηρήσεις σε αυτό το πρώτο επίσημο έγγραφό τους, μέσω του οποίου ο ελληνικός λαός και η διεθνής κοινή γνώμη θα ενημερωθεί για τον σχηματισμό της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστικής-λενινιστικής). Πες τους ότι ειδικά αυτή τη χρονική στιγμή του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος το ζήτημα που αυτοί θέτουν αποτελεί καθήκον με πολύ μεγάλη ευθύνη, που θα αναλάβουν να εκτελέσουν οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές. Πες τους ότι επιθυμείς να τους εκφράσεις ανοικτά και ειλικρινά μερικές από τις σκέψεις μας σχετικά με "Την απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (μαρξιστικό-λενινιστικό)". Επισήμανέ τους από την αρχή ότι όσα πρόκειται να πεις είναι μόνο κάποιες συντροφικές απόψεις και προτάσεις, οι οποίες βασίζονται στην εμπειρία του ΚΕΑ και τον μαρξιστικό-λενινιστικό αγώνα κατά την τρέχουσα περίοδο, ενώ οι ίδιοι οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές μπορούν και πρέπει να επεξεργαστούν ολόπλευρα, σε βάθος και ολοκληρωμένα μια γενική δίκαιη, επιστημονική, μαρξιστική-λενινιστική γραμμή προς όλες τις κατευθύνσεις. Εκείνοι γνωρίζουν καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον ξένο την κατάσταση στην Ελλάδα και το ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα, γνωρίζουν τη δράση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας στο παρελθόν και το παρόν. Κρίνοντας όλα αυτά μέσω του μαρξισμού-λενινισμού, καθορίζοντας για όλα τα ζητήματα και τα στάδια σαφή θέση και πάντοτε βασισμένη στις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές, θα είναι σε θέση, χωρίς αμφιβολία, να επεξεργαστούν μια γενική γραμμή ιδεολογική, πολιτική, οργανωτική, μαρξιστική-λενινιστική, η οποία θα εκφράζεται πλήρως

σε αυτό το έγγραφο που συντάσσεται για πρώτη φορά, του οποίου δικαίως δίνουμε μεγάλη βαρύτητα.

Ορισμένες από τις παρατηρήσεις μας, τις οποίες πρέπει να αναφέρεις είναι οι εξής:

1) Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο σχηματισμός της Προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική) είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός, θεωρούμε ότι το πρώτο έγγραφο αυτού του θεσμού, που θα χρησιμεύσει ως βασικό καθοδηγητικό πρόγραμμα στον αγώνα των μαρξιστών-λενινιστών και στην ελληνική επανάσταση εντός και εκτός της χώρας, πρέπει, από άποψη περιεχομένου, να ανταποκρίνεται πλήρως στη σπουδαιότητα αυτού του γεγονότος. Εν ολίγοις, αυτό το πρώτο έγγραφο πρέπει να αποτελέσει στην πραγματικότητα το ιδεολογικό, πολιτικό και οργανωτικό πρόγραμμα, στο οποίο θα βασίζονται οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές και στη βάση του οποίου θα αναπτύξουν όλη την επαναστατική τους δράση. Το έγγραφο πρέπει να αντικατοπτρίζει, φυσικά περιληπτικά και συνοπτικά και όσο γίνεται ξεκάθαρα, την άποψη και τη στάση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική) για τα θεμελιώδη προβλήματα σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα, το ελληνικό προοδευτικό κομμουνιστικό κίνημα και με το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. Το έγγραφο θα πρέπει επίσης να καθορίσει τους στόχους, τα βασικά καθήκοντα και τους τρόπους που θα πρέπει να εφαρμόσουν οι μαρξιστές-λενινιστές και όλες οι προοδευτικές δυνάμεις της χώρας για να ξεσκεπάσουν την προδοσία της αστικής τάξης και των Ελλήνων ρεβιζιονιστών και για να κινητοποιήσει και καθοδηγήσει τον λαό στον αποφασιστικό αγώνα μέχρι την πλήρη ήττα τους.

2) Δικαίως η “Απόφαση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική) δίνει μεγάλη προσοχή στην κατάσταση στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, στη προδοτική δράση των Ελλήνων ρεβιζιονιστών, στην παρέμβαση των χρουστσιοφικών ρεβιζιονιστών στις εσωτερικές υποθέσεις της και στην εσωτερική κατάσταση στην Ελλάδα. Άποψή μας είναι ότι ακριβώς αυτά τα ζητήματα πρέπει να αναλυθούν σε βάθος και πληρέστερα. Το έγγραφο θα είναι πιο χρήσιμο, εφόσον θα παρουσιάσει με μεγαλύτερη σαφήνεια και ρητά πού έγκειται η προδοσία της σημερινής ηγεσίας του ΚΚΕ, όπως και τις συνέπειές της στο επαναστατικό κίνημα στην Ελλάδα. Η παρέμβαση των χρουστσιοφικών ρεβιζιονιστών μπορεί να ξεσκεπαστεί ακόμα καλύτερα. Ταυτόχρονα, δεν μπορεί να μην έχουμε κατά νου το γεγονός ότι οι χρουστσιοφικοί ρεβιζιονιστές βρήκαν υποστήριξη σε μια μερίδα της ηγεσίας του ΚΚΕ, η οποία μέχρι τότε έκρυβε το ρεβιζιονιστικό και προδοτικό πρόσωπο στους κόλπους του κόμματος. Ως εκ τούτου η εκ βάθους ανάλυση των αιτιών που οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση το ΚΚΕ πιστεύουμε ότι έχει τεράστια σημασία και χρησιμεύει ως σημαντικό μάθημα για το μέλλον. Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (μαρξιστικό-λενινιστικό) είναι ο νόμιμος διάδοχος όλων των επαναστατικών παραδόσεων της εργατικής τάξης και των εργατικών μαζών στην Ελλάδα, από την άλλη παλεύει και καταρρίπτει με αποφασιστικότητα καθετί ξένο, λανθασμένο και αντιμαρξιστικό που έχει αποδειχθεί με την πάροδο του χρόνου.

Πες τους ότι κατά κάποιον τρόπο, με μεγαλύτερη σαφήνεια, να επισημανθεί η τραγική κατάσταση στην οποία έχει οδηγήσει την εργατική τάξη και την ελληνική επαρχία η αστική τάξη, η πώληση των συμφερόντων της χώρας στον ξένο ιμπεριαλισμό, το βρώμικο παιχνίδι των αστικών κομμάτων, που είναι αποτέλεσμα των θεμελιωδών αντιφάσεων του καπιταλισμού και της κρίσης, στην οποία είναι βυθισμένο και βυθίζεται ολοένα και περισσότερο. Αυτό δημιουργεί, αναμφισβήτητα, ευνοϊκότερες συνθήκες για τον επαναστατικό αγώνα, στην κορυφή του οποίου πρέπει να βρίσκονται οι πραγματικές μαρξιστικές-λενινιστικές δυνάμεις.

Πες τους πως αυτές οι ιδέες έχουν εκφραστεί σχεδόν όλες στην “Απόφαση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική). Αλλά μια βαθύτερη ανάλυση αυτών των προβλημάτων θα αναδείξει πιο ξεκάθαρα τη σοβαρότητα του κινήματος, θα συμβάλει πιο αποτελεσματικά οι τίμιοι να ξεκινήσουν την επανάσταση και να υποστηρίξουν το νέο μαρξιστικό-λενινιστικό Κόμμα.

3) Η απόφαση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική) μιλάει για τη διεθνή κατάσταση, τη σχέση των παγκόσμιων δυνάμεων, τον αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τον σύγχρονο ρεβιζιονισμό, καταρρίπτει μερικές από τις ιδεολογικές και πολιτικές απόψεις των σύγχρονων ρεβιζιονιστών και κρατά σωστή στάση απέναντι στις μεγάλες αντιφάσεις που υπάρχουν σήμερα στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. Είναι σαφές ότι η διατήρηση μιας καθαρής και σωστής μαρξιστική-λενινιστικής στάσης σε όλα αυτά τα ζητήματα έχει μεγάλη σημασία. Ως εκ τούτου, η εξέταση αυτών των προβλημάτων είναι απαραίτητο να γίνεται πληρέστερα, ευρύτερα και με σαφήνεια, έτσι ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρερμηνεία ή ανακριβή έκφραση. Στο ιδεολογικό επίπεδο, αυτά τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται καλύτερα στο κατάλληλο επίπεδο, για να έχουν όσο γίνεται μεγαλύτερη επίδραση στον αναγνώστη.

Σύμφωνα με τη γραμμή που ακολουθούν σήμερα όλοι οι σύγχρονοι ρεβιζιονιστές, βαδίζουν οι αποφάσεις που ελήφθησαν στο XX, XXI και XXII Συνέδριο του ΚΚ της Σοβιετικής Ένωσης. Ιδιαίτερα θα πρέπει να απορριφθούν τα ζητήματα εκείνα αυτών των συνεδρίων, τα οποία είναι τα βασικότερα και να καθοριστεί το όριο ανάμεσα στους μαρξιστές-λενινιστές και τους σύγχρονους ρεβιζιονιστές. Τέτοιο είναι το ζήτημα του Στάλιν, η επίθεση κατά του οποίου αποσκοπεί πρωτίστως να κατεβεί από τον θρόνο του ο μαρξισμός-λενινισμός, στην απαξίωση της σοσιαλιστικής τάξης και της ίδιας της Σοβιετικής Ένωσης, στο να ανοίξει ο δρόμος για την αντικατάσταση της μαρξιστικής-λενινιστικής ιδεολογίας με την αστική ιδεολογία. Δίχως την επίθεση και τις συκοφαντίες κατά του Στάλιν ήταν αδύνατο να ακολουθηθεί η φιλοαμερικανική πολιτική, η οποία οδήγησε τους σύγχρονους ρεβιζιονιστές στη συνθηκολόγηση με τον ιμπεριαλισμό, δεν θα μπορούσε να γίνει γενική γραμμή της εξωτερικής πολιτικής η χρουσσοφική ειρηνική συνύπαρξη, δεν θα μπορούσε να προδοθεί ο αγώνας των καταπιεσμένων λαών ενάντια στην αποικιοκρατία και τον ιμπεριαλισμό. Οι προδοτικές θέσεις των σύγχρονων ρεβιζιονιστών για έναν κόσμο χωρίς όπλα, χωρίς στρατό και χωρίς πολέμους, για τον αφοπλισμό και την αποδέσμευση των κεφαλαίων για να βοηθηθούν οι τριτοκοσμικές χώρες, για τη δυνατότητα και την ανάγκη να αποφευχθεί κάθε πόλεμος, για την άφεση της ειρηνικής μετάβασης στον σοσιαλισμό κ.λπ., αυτά αποτελούν άνοιγμα του μαρξισμού-λενινισμού στον ρεβιζιονισμό, και αυτά δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν χωρίς την επίθεση και τις συκοφαντίες ενάντια στον Στάλιν. Χωρίς αυτά δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί η επίσημη ένωση των σύγχρονων ρεβιζιονιστών με την προδοτική κλίκα του Τίτο, η οποία πλέον έχει αποδειχθεί ότι είναι υπηρέτρια του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού.

Γι' αυτό, πες τους, ότι το έγγραφο για το οποίο συζητάμε πρέπει να κρατήσει σαφή θέση σχετικά με τα κύρια ζητήματα, για τα οποία σήμερα υπάρχουν αντιφάσεις στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και να ορίσει με σαφήνεια το όριο που χωρίζει τους μαρξιστές-λενινιστές με τους σύγχρονους ρεβιζιονιστές.

4) Επισήμανέ τους ότι έχει πολύ μεγάλη σημασία το ξεσκέπασμα που γίνεται στους ρεβιζιονιστές σχετικά με τον διαμελισμό των κομματικών οργανώσεων στην Ελλάδα και επιβάλλεται η ανάγκη να δυναμωθούν το συντομότερο δυνατόν. Αυτή η επίθεση των ρεβιζιονιστών κατά του κόμματός αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα τους. Όπως είναι γνωστό ο σταδιακός διαμελισμός των κομματικών οργανώσεων είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του σύγχρονου ρεβιζιονισμού. Το καθήκον των μαρξιστών-λενινιστών είναι να διατηρήσουν και να αποκαταστήσουν τις διδασκαλίες του Λένιν και του Στάλιν στο κόμμα του νέου τύπου, σαν πρωτοποριακό κόμμα της εργατικής τάξης, σαν οργανωμένη μονάδα του, να διατηρούν την προλεταριακή του σύνθεση, το όριο που το χωρίζει από τις ασυνείδητες μάζες. Οι αρχές του μαρξισμού-λενινισμού, πάνω από τις οποίες οικοδομείται το κόμμα νέου τύπου, όπως είναι ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, το κριτήριο των εισαγωγών στο κόμμα κ.λπ., έχουν σήμερα όχι μόνο θεωρητική σημασία, αλλά και μεγάλη πρακτική σημασία. Ακόμη και για το θέμα αυτό είναι απαραίτητο να γίνει σαφή αναφορά στο πρώτο έγγραφο της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής (μαρξιστική-

λενινιστική), δηλαδή να δοθεί έμφαση στην ανάγκη σύστασης ενός κόμματος νέου τύπου, του μπολσεβικικού τύπου, ως απαραίτητη προϋπόθεση για να οδηγήσει στη νίκη τον επαναστατικό αγώνα της εργατικής τάξης και όλων των εργατικών μαζών.

5) Ευχαρίστησε τους συντρόφους για τα πάρα πολύ καλά λόγια που λέγονται στην παρούσα απόφαση για το Κόμμα Εργασίας της Αλβανίας. Η στάση του κόμματός μας απέναντι στο Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας και των άλλων μαρξιστικών-λενινιστικών κομμάτων αποτελεί σαφή έκφραση της αλληλεγγύης και του προλεταριακού διεθνισμού που ενώνει εμάς και όλους του μαρξιστές-λενινιστές του κόσμου. Λαμβάνοντας υπόψη τις άγριες επιθέσεις, τις συκοφαντίες και τις πολιτικές, οικονομικές και στρατιωτικές πιέσεις που οργάνωσε η κλίκα του Ν. Χρουστσόφ και οι διάδοχοί του εναντίον του ΚΕΑ και του ΚΚΚ, γίνεται σαφές ότι οι μαρξιστές-λενινιστές δεν μπορούν να μην καταδικάσουν ρητά αυτές τις ενέργειες των μοντέρνων ρεβιζιονιστών, υποστηρίζοντας ανοιχτά το ΚΕΑ και το ΚΚΚ, τα οποία έχουν ξεσηκωθεί σε πόλεμο για την προστασία της καθαρότητας του μαρξισμού-λενινισμού.

Αλλά πες τους ότι αυτό που θέλω να τονίσω σχετικά είναι ότι η “Απόφαση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική)” ως βασικό έγγραφο του ΚΚ Ελλάδας (μαρξιστικό-λενινιστικό) δεν πρέπει να επεκταθεί περισσότερο από ό, τι χρειάζεται σε αυτά τα ζητήματα. Γι’ αυτό στα ζητήματα που αφορούν την προστασία του ΚΕΑ πρέπει να αφιερώσουν λιγότερο χώρο. Πες τους και ότι τα λόγια με τα οποία εκφράζεται η αλληλεγγύη θα πρέπει να είναι ακριβή και πειστικά, χωρίς περιττά εγκώμια και άσκοπα επίθετα. Αυτό θα κάνει το έγγραφό σας πιο πειστικό και δεν θα δώσει το δικαίωμα στους εχθρούς σας να πουν ότι έχει γραφτεί με τη βοήθεια των Αλβανών η Κινέζων φίλων. Τόνισέ τους ότι το κόμμα μας δεν αμφιβάλλει καθόλου για την αλληλεγγύη των Ελλήνων μαρξιστών-λενινιστών και ότι αυτό εμείς οι Αλβανοί κομμουνιστές το βλέπουμε σε όλη τη στάση των Ελλήνων μαρξιστών-λενινιστών . η διεθνιστική βοήθεια αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα για τον θρίαμβο της επανάστασης σε κάθε χώρα, αλλά ζωτικής σημασίας είναι πάντα η προσπάθεια και ο αγώνας των μαρξιστών –λενινιστών και του λαού κάθε χώρας. Γι’ αυτό, πρέπει να καταπολεμείται ο μοντέρνος ρεβιζιονισμός πρώτα από όλα στα συγκεκριμένα εδάφη όπου δραστηριοποιούνται οι μαρξιστές-λενινιστές, να οργανώσουν και να ξεσηκώσουν τον λαό της χώρας τους στον αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τον ρεβιζιονισμό, να εμπνεύσει ακλόνητη πίστη και να καθοδηγήσουν τον λαό τους στον αγώνα για τη νίκη του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού.

6) Ολοκληρώνοντας, πες τους ότι στη σύνταξη αυτού του εγγράφου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η νέα κατάσταση που έχει δημιουργηθεί τελευταία με την απομάκρυνση του Ν. Χρουστσόφ από την ηγεσία του κόμματος και της σοβιετικής κυβέρνησης. Τόνισέ τους ότι το κόμμα μας θεωρεί την πτώση του Χρουστσόφ σαν μια μεγάλη νίκη, η οποία επιτεύχθηκε χάρη στον ανοικτό αγώνα των μαρξιστών-λενινιστών όλου του κόσμου ενάντια στον χρουστσοφικό ρεβιζιονισμό, συμπεριλαμβανομένης και της Σοβιετικής Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό ο χρουστσοφικός ρεβιζιονισμός διέρχεται μια βαθιά κρίση. Αλλά αυτή η νίκη, που επιτεύχθηκε με αγώνα και πολλές θυσίες, θα πρέπει να εδραιώνεται. Ο χρόνος έχει δείξει ότι οι τωρινοί σοβιετικοί ηγέτες, οι οποίοι είναι συνένοχοι και συνεργοί σε όλα τα εγκλήματα που έχει διαπράξει ο Ν. Χρουστσόφ εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης, το σοσιαλιστικό στρατόπεδο και το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, είναι τόσο ρεβιζιονιστές όσο ο Ν. Χρουστσόφ. Εκείνοι αναγκάστηκαν να ανατρέψουν τον Ν. Χρουστσόφ όχι για να αλλάξουν τη ρεβιζιονιστική γραμμή του, αλλά για να τη διατηρήσουν, φυσικά περιορισμένα, χρησιμοποιώντας περισσότερο τη δημαγωγία και χωρίς να επαναλαμβάνουν κάποιες από τις μεθόδους του Χρουστσόφ, που δυσφήμισαν τη γραμμή του στα ΧΧ και ΧΙΙ Συνέδρια του ΚΚ της Σοβιετικής Ένωσης. Επομένως δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι με την απομάκρυνση του Χρουστσόφ κατέρρευσε ολοκληρωτικά ο χρουστσοφισμός. Απεναντίας, ζει ακόμα, όσο και αν βρίσκεται σε βαθιά κρίση και στα

πρόθυρα του θανάτου, και πρέπει να καταπολεμηθεί χωρίς δισταγμό, χωρίς να επιτραπεί να ζωντανέψουν επικίνδυνες αυταπάτες μέχρι την πλήρη καταστροφή του.

Αυτές ήταν κάποιες από τις σκέψεις που μπορείς να μεταφέρεις στους Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές σχετικά με την "Απόφαση της προσωρινής Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ (μαρξιστική-λενινιστική) και το υλικό που έχουν ετοιμάσει, το οποίο το έχεις στείλει στα κεντρικά.

Ευχαρίστησέ τους και πάλι για την εμπιστοσύνη που δείχνουν στο ΚΕΑ και την ηγεσία του και διαβεβαίωσέ τους ότι το ΚΕΑ και ο αλβανικός λαός θα είναι πάντα στο πλευρό των Ελλήνων μαρξιστών-λενινιστών και θα τους παρέχει τη βοήθειά του στο επίπεδο του εφικτού.

Όπως αντιλαμβάνεσαι, τα έγγραφα που έχουν ετοιμάσει είναι ρηχά, πρέπει να ξαναγίνει επεξεργασία, επειδή έτσι όπως έχουν ετοιμαστεί δεν έχουν την απαιτούμενη σοβαρότητα, δεν αγγίζουν θεμελιώδη ζητήματα, και ως εκ τούτου δεν θα έχουν την απαραίτητη επίδραση. Στο υλικό που έχουν στείλει αναφέρονται πολύ στον Ζαχαριάδη. Αυτό είναι δική τους υπόθεση, αλλά αυτό είναι το ζητούμενο, να υψώνουν τόσο πολύ τον Ζαχαριάδη, ο οποίος έκανε σοβαρά λάθη; Νομίζουμε πως όχι. Αν ήταν το ζήτημα του Ζαχαριάδη να τεθεί για να ξεσκεπάσει την προδοσία των ρεβιζιονιστών, τα εγκλήματά τους κατά του ΚΚΕ, τότε θα έπρεπε να τεθεί με διαφορετικό τρόπο και όχι έτσι. Γιατί θέλουν να δώσουν τόση έμφαση στον Ζαχαριάδη; Μπορούν κάλλιστα να μιλούν για την άδικη απόφαση που ελήφθη με την επέμβαση των σοβιετικών ρεβιζιονιστών και των διαδόχων τους στην VI Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ και την ανατροπή της παλιάς ηγεσίας του ΚΚΕ, θέτοντας επικεφαλής του κόμματος ρεβιζιονιστές. Σε αυτό το σημείο, διαθέτουν πληθώρα επιχειρημάτων για ξεσκέπασμα. Αυτό το λέμε σε σένα για να το ξέρεις. Το συμφέρον των μαρξιστών-λενινιστών δεν απαιτεί να εγκωμιάζεται ένας άνθρωπος, ο οποίος έχει κάνει σοβαρά και ασυγχώρητα λάθη απέναντι στο ΚΚΕ. Όπως και να έχει, με τις προτάσεις και τις παρατηρήσεις που θα κάνεις αυτό το ζήτημα αποσιωπάται, εκείνοι ας το καταλάβουν ότι αυτό δεν πρέπει να συμβεί, αλλά και πάλι ας αποφασίσουν μόνοι τους.

Ένας Έλληνας κομμουνιστής, μαρξιστής-λενινιστής από τη Βουλγαρία, μας έστειλε μια επιστολή όπου λέει ότι δεν πρέπει να εμπιστευτούμε το υλικό που έχουν στείλουν οι Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές, διότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει ενότητα στην ΚΕ που έχουν ψηφίσει, επομένως δεν πρέπει ούτε να δημοσιευτεί. Δεν γνωρίζουμε αυτό πόσο αληθεύει, αλλά θα μπορούσαμε να υποψιαστούμε για δυσαρμονία και αντιθέσεις ο ένας με τον άλλον. Στις συναντήσεις με τους Έλληνες πρέπει να είσαι πολύ προσεκτικοί, πρώτα από όλα να έχεις περιορισμένες συναντήσεις μόνο με έναν ή δύο, όποιοι είναι οι καλύτεροι, επειδή ελλοχεύει ο κίνδυνος να μαθευτούν τα θέματά μας και εμάς δεν μας συμφέρει οι μοναρχοφασίστες και οι ρεβιζιονιστές να μαθαίνουν για τα ζητήματα που εμείς συζητάμε με τους Έλληνες μαρξιστές-λενινιστές. Είναι γνωστοί οι σκοποί που έχουν οι μοναρχοφασίστες και οι ρεβιζιονιστές για την Αλβανία, γι' αυτό δεν πρέπει να δώσουμε πάτημα.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Υονί Κάπο
υπογραφή
15/ΧΙ/1964